

Handreiking

Aangifte doen bij de politie

Stichting Sociaal Fonds
Huisartsenzorg

Gezond, veilig en met plezier werken
SSFH staat voor je klaar

www.ssfh.nl

Inhoud

1 Inleiding	3	6 Een verdachte aanhouden	14
2 Heeft aangifte doen wel zin?	4	De politie houdt iemand aan in uw huisartsenorganisatie, en nu?	
3 Wat is aangifte doen?	5	Een verdachte vasthouden op het politiebureau	
Onderzoek		Langer dan zes uur vasthouden	
Vervolg			
Veiligheidshuis			
4 Wat gebeurt er bij de aangifte?	6	7 De rechtszaak	17
Waar doet u aangifte?		8 Schade verhalen	18
Wanneer kunt u terecht?		Strafrechtelijk verhalen: 'voegen in het strafproces'	
Welke documenten hebt u nodig?		Voegingsformulier	
Welke informatie is nodig voor de aangifte?		Civielrechtelijk schade verhalen	
Elektronische of telefonische aangifte		Indirecte schade	
Wat gebeurt er met uw aangifte?		Kosten	
Kopie aangifte voor beveiliging		Bewijzen vastleggen	
		Schikking	
5 Voorzorgsmaatregelen	8	9 Richtlijnen en afspraken	21
Krijgt de dader naam en adres van de aangever te zien?		Eenduidige Landelijke Afspraken (ELA)	
Een ander adres: domicilie kiezen		Aangifte doen: vermeld code VPT	
De dader tegenkomen		Aandacht bij aangifte	
Aangifte door de werkgever		Waarden- en normendiscussie	
Verklaring werknemer			
Voorbeeld: aangifte onder nummer			
Richtlijnen			
Meld Misdaad Anoniem: 0800-7000			
Hoe waarborgt M. uw anonimiteit?			
Waar moet u op letten?			
		Bijlagen	
		1 Vormen van agressief gedrag	23
		2 Werkinstructie werkgever en werknemer bij aangifte/melding	26
		3 Veilige Publieke Taak en (gedeeltelijke) anonimiteit in het strafproces	28
		4 Eenduidige landelijke afspraken (ELA, versie juli 2013)	30
		5 Klacht '12 Sv-procedure' instellen	35

1 Inleiding

De samenwerking tussen huisartsenorganisaties, politie, justitie en gemeenten staat centraal bij Veilig Werken in de Huisartsenzorg. Na een agressie-incident is het belangrijk om aangifte te doen bij de politie. Maar angst blijkt medewerkers daar dan vaak van te weerhouden. Die angst komt deels voort uit de onbekendheid met aangifte doen en met de mogelijke gevolgen:

- Medewerkers verwachten bijvoorbeeld dat ze lang in de hal van het politiebureau moeten wachten en dan de veroorzaker tegenkomen. Ook vragen zij zich vaak af of de politie hen wel voldoende kan beschermen.
- Veel mensen denken dat aangifte doen veel tijd kost.
- Veel medewerkers weten niet wat aangifte doen inhoudt en wat de procedure na de aangifte is. Ook denken zij vaak dat de politie toch niets doet met de aangifte.
- Eventuele represailles van de veroorzaker. Wat doet de veroorzaker wanneer hij merkt dat er aangifte is gedaan? Wordt het dan niet juist erger?
- Is anonieme aangifte mogelijk? Of aangifte door de werkgever?

Het doel van deze handreiking is om duidelijkheid te bieden over:

- de hierboven genoemde vragen, om daarmee de angst van medewerkers weg te nemen;
- het belang van een kwalitatief goede aangifte. Die is nodig voor een goed procesverbaal en voor een succesvolle vervolging door de officier van justitie. Een goede aangifte kost weliswaar tijd, maar geen aangifte doen kan op den duur nog veel meer tijd kosten;
- wat aangifte doen inhoudt en de gevolgen, zodat medewerkers goed kunnen afwegen welke stappen zij willen nemen.

Landelijk projectleider Veilig Werken in de Huisartsenzorg

Peter Peerdeman RSE

senior adviseur sociale veiligheid CAOP

p.peerdeman@caop.nl

06 - 218 759 62

2 Heeft aangifte doen wel zin?

'De politie doet toch niets met een aangifte', is een veelgehoorde opmerking. Als het politieonderzoek de officier van justitie onvoldoende grond biedt om tot vervolging over te gaan, is het ook niet zinnig dat de politie het onderzoek toch in werking zet.

Maar besluiten tot vervolging worden altijd genomen op basis van de inzichten van dat moment. Vaak worden later meer omstandigheden bekend, zodat wel een dader kan worden aangewezen. De aangifte heeft dan alsnog zin.

Daarnaast vormt het aantal bekend geworden incidenten de basis voor de politie-inzet. Komen er bijvoorbeeld veel aangiften binnen van auto-inbraken op een bepaald parkeerterrein of in een bepaalde wijk, dan zal de politie in dat gebied meer gaan surveilleren of zelfs gaan posten.

Ook bij incidenten die te maken hebben met een ziektebeeld heeft het zin om aangifte te doen. Laat u dat achterwege, weet dan dat u het mogelijke justitiële traject van hulpverlening uitsluit.

Conclusie

Aangifte doen heeft altijd zin

3 Wat is aangifte doen?

Aangifte doen houdt in:

- Een gepleegd strafbaar feit melden bij de politie, die daar vervolgens proces-verbaal van opmaakt.
- Het strafbare feit is vaak een misdrijf, maar het kan ook een overtreding zijn. Een lijst van veelvoorkomende misdrijven vindt u in bijlage 1.
- Op basis van de aangifte kan vervolging plaatsvinden, al kan het Openbaar Ministerie in sommige zaken ook zonder aangifte vervolgen.

Bij agressie tegen zorgmedewerkers is aangifte doen feitelijk een voorwaarde om de politie in actie te brengen. Het slachtoffer hoeft niet zelf aangifte te doen, de werkgever kan dat ook. Verderop meer hierover.

Onderzoek

De vervolging van daders begint meestal met een politieonderzoek. Wanneer het proces-verbaal is opgemaakt, bekijkt de politie dit inhoudelijk om te bepalen wat er verder nodig is voor het onderzoek. Bijvoorbeeld:

- getuigen verhoren;
- technisch sporenonderzoek van bijvoorbeeld schoen- en bloedsporen;
- foto's en video-opnamen in beslag nemen. Tijdens het onderzoek schrijft de politie alles op.

Vervolging

Aan de hand van de geconstateerde feiten en omstandigheden beslist de officier van justitie, in overleg met de politie, of het mogelijk is de veroorzaker(s) te vervolgen. De officier van justitie kan vervolgen wanneer er voldoende bewijzen zijn tegen de veroorzaker(s) of wanneer de verwachting is dat die bewijzen nog komen.

Er moet dus een goede kans zijn dat de rechter zal overgaan tot veroordeling van de veroorzaker(s), anders stopt de officier van justitie het onderzoek. Een aangifte van vernieling bijvoorbeeld, waarbij in het politieonderzoek geen dader bekend is geworden, zal de politie niet naar de officier van justitie (en vervolgens de rechter) sturen. Er is immers geen verdachte tegen wie een straf kan worden geëist.

Toch is aangifte doen ook in dergelijke gevallen belangrijk. De opgemaakte processen-verbaal worden niet vernietigd maar blijven bewaard voor als de zaak later alsnog wordt opgelost. Soms ook worden zaken tegen personen verzameld om sterker te staan bij een rechtszaak of om tegen iemand een gedwongen opname te vorderen, bijvoorbeeld in een ggz-instelling.

Veiligheidshuis

In veel gemeenten werken zorgorganisaties niet alleen samen met politie en gemeente, maar ook met andere instanties, zoals jeugdzorg, sociale dienst, maatschappelijk werk, enzovoort. Ook deze vorm van samenwerking, het Veiligheidshuis genoemd, richt zich op de aanpak van personen, maar biedt hen daarnaast een alternatief om bijvoorbeeld een crimineel milieu achter zich te laten.

Door geen aangifte te doen, beperkt u de mogelijkheden van deze aanpak. Daarmee wordt de kans dat zo'n persoon doorgaat met verwerpelijk gedrag alleen maar groter.

4 Wat gebeurt er bij de aangifte?

De politie moet de aangifte verwerken in het computersysteem van de politie-eenheid zodat politiemedewerkers toegang hebben tot de gegevens en details van het strafbare feit. Voor de politie is het handig en tijdbesparend om de aangifte in het politiebureau op te nemen. De politie kan dan gelijktijdig vragen stellen en de aangifte invoeren.

Degene die aangifte doet, krijgt altijd meteen een kopie van de aangifte mee, voor bijvoorbeeld de verzekering. Ook krijgt de aangever vaak een map met informatie over de gang van zaken na de aangifte en over slachtofferhulp.

Waar doet u aangifte?

Meestal wordt de aangifte gedaan op het dichtstbijzijnde politiebureau. Een enkele keer kunt u aangifte doen op een ander politiebureau omdat het daar minder druk is. Het is handig dit al na te vragen wanneer u de afspraak maakt. Formeel is het mogelijk om op ieder politiebureau in Nederland aangifte te doen. U kunt dus in Rotterdam aangifte doen van een strafbaar feit in Groningen. Om alle details goed in het proces-verbaal te kunnen beschrijven is voor de bewijsvoering wel enige bekendheid nodig van de plaats waar het is gebeurd. Vandaar dat altijd wordt geadviseerd om aangifte te doen bij de politie ter plaatse.

In sommige plaatsen kan de politie de aangifte kort opnemen op de plaats van het incident en de aantekeningen op het politiebureau verder uitwerken. De politie komt dan later een handtekening halen of stuurt de verklaring of aangifte op, met het verzoek deze na te lezen, te ondertekenen en een exemplaar terug te sturen. Omdat dit administratieve rompslomp geeft en veel tijd vergt, doet de politie het liever niet op deze manier.

Is er bij de huisartsorganisatie iemand die centraal alle zaken coördineert (casemanager) en eventueel aangifte doet, dan biedt dat veel voordelen en kunnen veelal goede afspraken met de politie worden gemaakt.

Wanneer kunt u terecht?

De meeste politiebureaus hanteren vaste openingstijden voor aangiften. Ook is het bij veel politiebureaus mogelijk een afspraak te maken om aangifte te doen. Dat scheelt veel wachten en irritatie. Maakt u een afspraak om aangifte te doen? Zeg er dan bij dat het gaat om 'veilige publieke taak' (VPT). Een week wachten voordat u aangifte kunt doen, is er dan echt niet meer bij.

Politie en Openbaar Ministerie (OM) hebben duidelijke afspraken gemaakt over omgaan met agressie en geweld dat gericht is tegen mensen in een publieke functie zoals in de zorg. Deze afspraken zijn vastgelegd in 'enduidige Landelijke Afspraken' (ELA). Een van die afspraken gaat over de wachttijd voor de aangifte. (zie ook pagina 20).

Welke documenten hebt u nodig?

Neem een legitimatiebewijs mee naar het politiebureau. Denk ook aan andere zaken die belangrijk kunnen zijn, zoals:

- verzekeringsgegevens;
- waardepapieren;
- eigendomsbewijzen, aankoopbonnetjes, enzovoort.

Deze kunnen in een later stadium van belang zijn, bijvoorbeeld bij het achterhalen van gestolen spullen of bij het bepalen van de schadevergoeding.

Welke informatie is nodig voor de aangifte?

Bij de aangifte zal de politie vragen wat er precies is gebeurd, van minuut tot minuut, van seconde tot seconde. Wat heeft de aangever gezien, gehoord, geproefd, geroken, enzovoort? Ieder detail kan van belang zijn voor het politieonderzoek, bijvoorbeeld bij het verhoor van een dader of getuige.

Soms zijn er meer aangiften die veel op elkaar lijken. Dan moet de politie ook duidelijk krijgen wat het verschil is tussen die aangiften. Is de aangever niet zelf het slachtoffer, dan is heel vaak ook een verklaring van het slachtoffer nodig.

Elektronische of telefonische aangifte

Op enkele politiebureaus staan aangiftezoulen. Hier kan de aangever een aangifteformulier invullen aan de hand van vragen die de computer stelt. Dat is niet bij alle incidenten mogelijk. Complexe zaken lenen zich hier bijvoorbeeld niet voor. Dit geldt ook voor telefonische aangifte en elektronische aangifte via internet. Deze vormen zijn bijvoorbeeld bruikbaar na fietsdiefstal, maar niet na een geweldsincident.

Met een elektronische aangifte kan de politie zaken sneller afhandelen. Er is namelijk minder politiepersoneel voor nodig. En het kost ook de aangever veel minder tijd. Aangifte via internet kan via de site: <https://www.politie.nl/aangifte-of-melding-doen> U ziet meteen voor welke strafbare feiten u op deze manier aangifte kunt doen. Uit veiligheidsoverwegingen wordt de verbinding met de politiecomputer verbroken wanneer een tijdje niets is ingevuld. Houd dus alle gegevens bij de hand (bijvoorbeeld verzekeringsgegevens, autopapieren, framenummers, namen van getuigen, telefoonnummers, rekeningen van de schade, enzovoort) om alles in een keer te kunnen invullen. Anders moet u, als de verbinding wordt verbroken, weer helemaal opnieuw beginnen. Naderhand ontvangt u een afschrift van de aangifte.

In enkele gemeenten is het nu ook mogelijk om, op afspraak, aangifte te doen via Skype.

Bedrijven en instellingen welke vaker aangifte doen, kunnen overwegen om op www.politie.nl een bedrijfsaccount aan te maken. Voordeel hiervan is dat vele gegevens niet steeds opnieuw moeten worden ingevuld. Nadeel hierbij is dat er gebruik gemaakt dient te worden van uw DIGID en uw BSN nummer, terwijl u aangifte doet namens uw werkgever, de huisartsenorganisatie. Alle vervolgcacties van de politie komen niet via email naar uw werkplek, maar op uw DIGID.

Deze vorm van aangifte is overigens alleen mogelijk bij strafbare feiten waarbij het persoonlijk afleggen van een verklaring niet specifiek nodig is. Bijvoorbeeld bij vernieling of diefstal.

Het is niet mogelijk bij belediging, mishandeling etc. omdat het slachtoffer dan een verklaring dient af te leggen over zijn / haar letsel / pijn of hoe beledigd het slachtoffer zich voelde door het incident.

Wat gebeurt er met uw aangifte?

Nadat de politie het proces-verbaal van aangifte heeft opgenomen, bepaalt de officier van justitie of nader onderzoek wordt gedaan. Uit dit nader onderzoek moet blijken of tegen een verdachte voldoende bewijs kan worden vergaard om tot een succesvolle rechtszaak te komen. Lukt dit niet dan wordt de aangifte bewaard voor een eventuele volgende zaak tegen de verdachte. Is er onvoldoende bewijs of zijn er andere omstandigheden, dan wordt de aangifte geseponneerd. Sinds 1 juli 2016 kunt u de status van uw aangifte volgen op www.politie.nl/mijnpolitie. Om hier te kunnen inloggen hebt u uw DigiD nodig.

De officier van justitie is bevoegd om te bepalen wat er met uw aangifte gebeurt. De Officier van justitie kan bijvoorbeeld beslissen dat de verdachte een geldboete of taakstraf krijgt. Of dat de verdachte voor de rechter moet verschijnen of wellicht dat de aangifte wordt geseponneerd omdat de officier van justitie vindt dat het incident te wijten is aan het ziektebeeld van de verdachte. Indien u het hier niet mee eens bent is een bezwaar 'artikel 12 procedure' mogelijk.

Meer leest u hierover in Bijlage 5 van deze handreiking. Er staan ook links in naar twee korte filmpjes over deze procedure.

Kopie aangifte voor beveiliging

Wanneer het feit op het terrein van het werk of onderweg daarnaartoe heeft plaatsgevonden, overweeg dan om een kopie van de aangifte af te geven bij de beveiliging van het ziekenhuis waarin uw huisartsenpost is gesitueerd of de beveiliging van het pand waarin uw huisartsenorganisatie is gevestigd. Meld daar in ieder geval het feit. De beveiliging moet weten wat er is gebeurd, omdat aan de hand van de incidenten wordt bepaald waar inzet vereist is.

Natuurlijk gaat de beveiliging zeer vertrouwelijk met de gegevens om. Alle incidenten kunnen worden ingevoerd in het veiligheidsmanagementsysteem (VMS). Samen geven ze een goed beeld en bieden ze directie en beveiliging een basis voor het veiligheidsbeleid.

5 Voorzorgsmaatregelen

Medewerkers durven vaak geen aangifte te doen, omdat ze bang zijn voor represailles of stalken. Uit cijfers blijkt niet dat zulke represailles vaak voorkomen en ook in de praktijk blijkt dit een enkel geval per jaar te zijn. In de ziekenhuizen is dit de afgelopen jaren slechts eenmaal gebeurd. De politie heeft de man hierop aangesproken en die is vervolgens meteen gestopt. De rechter rekent een veroorzaker dit gedrag zwaar aan, met kans op een zwaardere straf. Over de mogelijkheden om bij de aangifte (gedeeltelijk) anoniem te blijven, leest u hierna.

Krijgt de dader naam en adres van de aangever te zien?

Bij de aangifte vraagt de politie standaard naar persoonlijke gegevens, zoals naam en adres. Die worden vastgelegd in het proces-verbaal van aangifte. Wanneer het tot een rechtszaak komt, stuurt de officier van justitie alle stukken (dus ook het proces-verbaal van aangifte en de getuigenverklaringen) naar de rechter.

Ook de advocaat van de verdachte ontvangt alle stukken. Het is gebruikelijk dat diens cliënt een kopie krijgt van zijn raadsman. De verdachte kan dan de gegevens van het slachtoffer inzien. Om dit voor te zijn, kunt u bij aangifte een ander adres gebruiken. Dat heet domicilie kiezen.

Een ander adres: domicilie kiezen

Bij de aangifte kunt u bijvoorbeeld het adres van de huisartsenorganisatie, (de werkgever) opgeven. De politiecomputer is gekoppeld aan het bevolkingsregister van de gemeente en voert standaard het huisadres in. De politiemedewerker kan dit aanpassen naar het adres van uw werkgever. Een telefoonnummer opgeven is niet verplicht, maar eventueel kan het telefoonnummer van uw werkgever worden vermeld, bijvoorbeeld het nummer van de afdeling beveiliging of HRM. Wanneer de verdachte dit nummer belt en naar het slachtoffer vraagt, weten de mensen van de beveiliging cq HRM wat ze moeten doen. Zij zullen het telefoontje in ieder geval niet doorzetten naar het slachtoffer maar kunnen eventueel maatregelen treffen.

Ook op het moment dat een onderzoeksrechter de aangever of getuige hoort, of tijdens de rechtszaak, is het mogelijk zo'n alternatief adres te gebruiken. Wanneer de rechter het voor de rechtszaak noodzakelijk acht dat de betrokkene verschijnt, zal hij het gebruik van domicilie accepteren. Alleen in bijzondere omstandigheden zal de rechter naar het eigen huisadres vragen. Wanneer het slachtoffer of de getuige aangifte doet in het kader van VPT, dan moet de politie bij het opnemen van de verklaring de mogelijkheid aanbieden om domicilie te kiezen.

De dader tegenkomen

Op de meeste politiebureaus komen daders en aangevers elkaar niet zomaar tegen, maar het is nooit helemaal uit te sluiten. Niet alle politiebureaus zijn op dezelfde manier ingericht en er zijn geen landelijke richtlijnen voor. Vraag ernaar wanneer u een afspraak maakt voor de aangifte of getuigenverklaring. Vergeet ook niet te vragen met welke politiemedewerker u de afspraak hebt.

Aangifte door uw werkgever

Ook de huisartsenorganisatie kan als werkgever aangifte doen. De directie van de huisartsenorganisatie wijst dan in de organisatie een of meer mensen aan die dat kunnen en mogen doen, bijvoorbeeld een manager, afdelingshoofd of iemand van de beveiliging. De wettelijke basis hiervoor is artikel 161 van het Wetboek van Strafvordering. Volgens dit artikel is een ieder die kennis draagt van een gepleegd strafbaar feit bevoegd om hier aangifte van te doen.

Indien nodig wordt het slachtoffer gehoord als getuige/benadeelde. Het slachtoffer moet dan wel naam en geboortedatum opgeven, maar als adres kan hij het adres van de huisartsenorganisatie aanhouden.

Overigens kan, zoals eerder aangegeven, justitie ook overgaan tot strafvervolgning zonder aangifte, bijvoorbeeld bij zware mishandeling of diefstal met geweld.

Als de werkgever aangifte doet, heeft dat de volgende voordelen:

- de werkgever laat hiermee zien dat hij achter de medewerker staat;
- het slachtoffer kan anderen erop wijzen dat niet hij/zij aangifte heeft gedaan, maar de werkgever. Hierdoor neemt de angst voor represailles af.

Vaak zal het slachtoffer nog wel als getuige of benadeelde moeten worden gehoord. Dit is nodig voor de bewijsvoering. Alleen het slachtoffer kan immers iets vertellen over de ervaren emotie, mishandeling of bedreiging.

Bij aangifte door de werkgever is het raadzaam om de aangifte te beginnen met de volgende tekst:

Ik ben werkzaam als (functie) bij (naam huisartsenorganisatie) en uit dien hoofde namens de directie bevoegd om aangifte te doen namens (naam huisartsenorganisatie).

Een medewerker van (naam huisartsenorganisatie) is het slachtoffer geworden van een agressie- en/of geweldsincident terwijl zij/hij werkzaam was voor (naam huisartsenorganisatie). Deze medewerker is werkzaam binnen de publieke taak, zoals vastgesteld door het ministerie van Binnenlandse Zaken, programma Veilige Publieke Taak. (naam huisartsenorganisatie) voert actief beleid om agressie en geweld tegen medewerkers zoveel mogelijk te voorkomen. Agressie en geweld tegen medewerkers van (naam huisartsenorganisatie) worden absoluut niet getolereerd en hiervan doet het huisartsenorganisatie dan ook aangifte bij de politie. Ik zal u aangeven wat is gebeurd.

(hierna volgt een relaas van de gebeurtenissen)

Het verdient aanbeveling dat de persoon die aangifte doet, zaken overlegt bij de politie waardoor duidelijk wordt dat hij/zij daar ook echt toe is gerechtigd, zoals:

- uitdraai Kamer van Koophandel van de organisatie met daarin de naam van de bestuurder;
- een schriftelijke verklaring van de bestuurder dat de persoon die aangifte doet, dit ook namens de organisatie mag doen.

Staat de organisatie niet ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, dan kan de bestuurder/directeur/burgemeester de persoon schriftelijk machtigen om aangifte te doen.

Verklaring werknemer

De werknemer kan aan het begin van de getuige-/benadeeldeverklaring de volgende tekst gebruiken:

Ik werk bij (naam huisartsenorganisatie) en voer mijn werkzaamheden uit binnen de door het programma Veilige Publieke Taak benoemde publieke taak. (naam huisartsenorganisatie) heeft beleid ontwikkeld om agressie en geweld zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken. In het kader van dit beleid is ook met veiligheidspartners als politie, gemeenten en OM afgesproken dat (naam ziekenhuis) altijd aangifte doet in geval van agressie of geweld tegen een medewerker van (naam ziekenhuis). Mijn werkgever (naam huisartsenorganisatie) heeft aangifte gedaan en ik zal verklaren wat er is gebeurd.

(hierna volgt een weergave van de gebeurtenissen door de getuige/benadeelde)

In sommige huisartsenorganisaties is de werkafpraak dat iemand van de eigen huisartsenorganisatie het hele aangiftetraject begeleidt en het slachtoffer waar nodig steunt. Dit is vaak een casemanager die bijvoorbeeld ook de post ontvangt van het OM en de politie.

Soms stelt de medewerker het op prijs dat iemand van de werkgever meegaat naar het politiebureau om aangifte te doen. Deze steun in de rug kan belangrijk zijn.

Of justitie na aangifte tot vervolging overgaat, hangt af van een aantal factoren. De belangrijkste zijn:

- heeft de verdachte bekend?
- is het strafbare feit te bewijzen, bijvoorbeeld door middel van getuigen?

Voorbeeld: aangifte onder nummer

In het Slingeland Ziekenhuis in Doetinchem heeft in 2010 een incident plaatsgevonden. De directeur van het ziekenhuis heeft daar aangifte van gedaan. Ook het hoofd veiligheid heeft aangifte gedaan van hetzelfde incident.

Er was sprake van bijzondere omstandigheden:

- de veroorzaker had antecedenten op het gebied van agressie en geweld;
- het slachtoffer had een bijzondere achternaam;
- de veroorzaker woonde in dezelfde wijk als het slachtoffer.

Om die redenen is, na veelvuldig overleg met het OM, besloten het slachtoffer niet te horen onder haar eigen naam, maar onder haar personeelsnummer. De directeur en het hoofd veiligheid hebben in hun aangiften bevestigd dat het slachtoffer onder dat personeelsnummer werkzaam was in het ziekenhuis.

Volgens de rechter was hier sprake van een zorgvuldige procedure en was het hierbij verkregen bewijs volledig en voldoende.

Richtlijnen

De hier gekozen procedure is niet altijd en overal toepasbaar. Het heeft wel geleid tot duidelijke richtlijnen voor aangifte doen of een verklaring afleggen onder nummer in plaats van op naam. In de wetgeving valt dit onder de mogelijkheden van (gedeeltelijke) anonimiteit.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft hiervoor een factsheet 'Werkinstructie werkgever en werknemer bij aangiftemelding' opgesteld. Deze instructie is te downloaden op www.rijksoverheid.nl en vindt u ook als bijlage 2 in deze handreiking.

Aanvullend hierop heeft dit ministerie, in samenwerking met het ministerie van Veiligheid & Justitie, de factsheet 'Veilige Publieke Taak en (gedeeltelijke) anonimiteit in het strafproces' ontworpen. Alle (on)mogelijkheden over dit onderwerp zijn hierin beschreven. Zie hiervoor bijlage 3 van deze handreiking.

Hebt u toch nog vragen, dan kunt u altijd contact opnemen. De contactgegevens vindt u op www.veiligezorg.nl

Als de verdachte heeft bekend, kan justitie snel tot strafvervolgning overgaan. Men zal dan geen aanvullende bewijzen gaan zoeken of nader onderzoek doen. De aangifte die is gedaan, volstaat dan. Ook in dit geval hoeft de medewerker dus niet zelf aangifte te doen. Het verdient de voorkeur dat iemand namens de medewerkers en de huisartsenorganisatie aangifte doet bij de politie. Dat haalt veel stress weg bij de medewerkers. Overigens is steunbewijs, zoals een getuigenverklaring, wel zinvol voor het geval de verdachte zijn bekentenis zou intrekken.

Heeft de verdachte niet bekend of is de schade niet eenvoudig vast te stellen, dan gaan andere aspecten meespelen. Als de verdachte niet heeft bekend, moet justitie met bewijzen komen, bijvoorbeeld video-opnamen en getuigenverklaringen. De aangifte zal in deze gevallen niet voldoende zijn.

Een beveiligingsmedewerker die aangifte doet, heeft meestal zelf niets gezien of gehoord, maar is er later bij geroepen. Justitie zal dan de slachtoffers en getuigen moeten (laten) verhoren die het incident wel zelf hebben meegemaakt of gezien. Dit verhoor kan plaatsvinden bij de rechter-commissaris of tijdens de rechtszaak door de rechter. Het slachtoffer of de getuige kan dan worden geconfronteerd met de verdachte en diens advocaat.

De aanwezige parketpolitie zorgt voor de goede orde en rust.

Meld Misdaad Anoniem: 0800-7000

Bent u getuige van een agressie-incident en durft u dit niet intern of bij de politie te melden? Dan is anoniem melden via M. een veilige uitkomst. M. staat voor Meld Misdaad Anoniem. Deze landelijke meldlijn is niet van de politie, maar van een onafhankelijke stichting. Er werkt een klein team van zeer goed opgeleide mensen met maar één doel voor ogen: uw anonimiteit beschermen. M. biedt een vangnet voor als u wel wilt melden, maar niet bekend wilt worden.

Hoe waarborgt M. uw anonimiteit?

M. zet geen gegevens over de beller in de melding (ook al vertelt u die wel). En M. hanteert:

- geen nummerherkenning;
- geen gespreksopnames;
- geen archief.

Waar moet u op letten?

Feiten over de gebeurtenis

M. maakt alleen een melding op wanneer u genoeg feiten over een gebeurtenis kunt geven. Zoals: de naam van de dader, plaats en tijdstip van de gebeurtenis.

De dader kent u

Stelt u zich voor: een goede bekende is de veroorzaker van een agressie-incident. Wanneer uw verhaal bij meer mensen bekend is, dan is anoniem melden via M. een mogelijkheid.

Bent u de enige getuige of een slachtoffer van geweld?

M. is een veilige plek. Voor M. bent u altijd anoniem. M. bewaakt daarnaast heel zorgvuldig dat u anoniem blijft voor degene waar de melding over gaat. Een medewerker neemt in een vertrouwelijk gesprek de details van de melding met zorg door. Uit uw verhaal kan bijvoorbeeld blijken dat u de enige getuige bent of misschien zelf slachtoffer van geweld. In die gevallen kan een dader aan u gaan denken als de politie een onderzoek instelt. Dat wil M. te allen tijde voorkomen. Loopt u risico, dan maakt M. zelfs geen melding op.

Wat kan de politie met uw anonieme tip?

M. stuurt uw tip door naar de politie. Een groot misverstand is dat de politie na een tip van M. ergens binnenvalt of iemand aanhoudt. Dat kan niet. Hoe de politie omgaat met een tip van M. is aan regels gebonden. Een anonieme melding moet eerst worden getoetst.

Nader onderzoek moet feiten opleveren die de anonieme tip onderbouwen. Dan pas kan de politie tot actie overgaan. Elke week worden in Nederland in ieder geval 30 mensen aangehouden mede dankzij M.-tips.

M. is niet bedoeld voor:

- heterdaadsituaties en spoedeisende hulp van ambulance, brandweer of politie (112);
- aangiften (officieel 'verzoek tot vervolging'). Dit kan alleen bij de politie.

Meer informatie

Het gratis nummer 0800-7000 van M. is elke dag bereikbaar. Kijk voor de actuele openingstijden en meer achtergrondinformatie op www.meldmisdaadanoniem.nl

6 Een verdachte aanhouden

In Nederland verschillen de bevoegdheden van de politie per strafbaar feit. Het merendeel van de Nederlandse bevolking begrijpt dat de politie bij een belediging minder bevoegdheden heeft dan bij een zware mishandeling of erger. De wet zegt hierover dat de bevoegdheden samenhangen met de maximumstraf die is gekoppeld aan het strafbare feit. Let op: de **maximumstraf**, niet de meest gangbare straf.

De mogelijkheden van de politie hangen ook vaak af van het feit of het incident wel of geen heterdaad is. Dat wil niet zeggen dat de politie zelf iets moet hebben gezien. Bij heterdaad gaat het erom dat zowel de ontdekker als de politie meteen, binnen enkele uren na het ontdekken van het strafbare feit, actie heeft ondernomen.

Voorbeeld heterdaad

In de huisartsenpost wordt om 22.00 uur een medewerker beledigd. De collega's hebben dit gezien en gehoord. De politie wordt direct om 22.01 uur gebeld en bereikt om 22.15 uur de huisartsenpost. Hoewel de pleger van de belediging dan al weg is, geldt dit als heterdaad.

Is er sprake van heterdaad, is de naam van de verdachte bekend en gaat de politie daar meteen achteraan, dan mag de politie de verdachte aanhouden als zij de verdachte bijvoorbeeld om 23.00 uur thuis aantreft. Wanneer de politie de verdachte pas de volgende ochtend ziet, mag zij de verdachte niet meer aanhouden. Er is dan te veel tijd verstreken.

Bij heterdaad mag zowel de politie als een burger de verdachte aanhouden. Is er geen sprake van heterdaad, dan kan alleen de politie verdachten aanhouden. Dat mag overigens alleen als een misdrijf is gepleegd waarop ten minste (een maximum van) vier jaar gevangenisstraf is gesteld, bijvoorbeeld diefstal, of bij enkele specifieke strafbare feiten zoals vernieling en eenvoudige mishandeling. Is er in het voorbeeld van de belediging in de huisartsenpost geen sprake van heterdaad, dan mag de politie de dader dus niet aanhouden. Gaat het niet om belediging maar om diefstal, dan mag de politie dat wel. Op voorwaarde dat de politie eerst de officier van justitie om toestemming vraagt, maar dat kan telefonisch.

Meer informatie over maximumstraffen en voor welke feiten mensen aangehouden kunnen worden, is te vinden op: http://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2015-11-%2017#BoekEerste_TiteldeelIV vanaf artikel 52.

De omvang van een eventuele schade maakt voor een aanhouding niet uit. Het schadebedrag gaat pas meetellen wanneer de rechter er aan te pas komt. Wel is er altijd sprake van subsidiariteit en proportionaliteit tussen het gepleegde strafbare feit aan de ene kant en de strafmaat en de opsporingshandelingen aan de andere kant. Niet alleen de zwaarte en de ernst van het strafbare feit bepalen de straf, ook alle omstandigheden wegen mee.

De politie houdt iemand aan in de huisartsenorganisatie, en nu?

Iedereen probeert agressie te voorkomen door zich correct op te stellen tegenover patiënten, medewerkers, begeleiders, ouders of wie dan ook. Toch kan het een keer voorkomen dat iemand zich laat gaan. Soms gaat dat te ver, ongeacht de oorzaak. Boos worden kan, maar geweld wordt niet getolereerd. Geweld kan escaleren, dus bij geweld is de komst van de politie gewenst.

Wanneer de politie iemand in uw organisatie heeft aangehouden, heeft dat altijd een gevolg. Binnen uw huisartsenorganisatie verdient het sterke aanbeveling dat iemand de contacten met de politie onderhoudt. Elke huisartsenorganisatie dient ook een protocol te hebben waarin staat wat er na de komst van de politie moet gebeuren. Bijvoorbeeld:

- richtlijnen voor aangifte doen;
- wie moet op de hoogte worden gesteld (het hoofd van de afdeling, een jurist, slachtofferhulp, collegiale opvang, enzovoort).

Degene die binnen uw organisatie de contacten met de politie onderhoudt, kan altijd helpen bij onduidelijkheden over de protocollen en bij vragen.

Een verdachte vasthouden op het politiebureau

Wanneer de politie iemand aanhoudt, moet die persoon zo snel mogelijk worden overgebracht naar het politiebureau. Daar toetst een hulpofficier van justitie of bij de aanhouding aan alle voorwaarden is voldaan en of de aanhouding is toegestaan. De hulpofficier is feitelijk vaak een leidinggevende van de politie die die taak door extra studie en ervaring namens de officier van justitie mag uitvoeren.

Deze hulpofficier van justitie (bij de politie vaak officier van dienst genoemd):

- leidt het opsporingsproces en treedt op namens de officier van justitie;
- bekijkt of alles volgens de regels van de wet verloopt.

De zwaarte van het strafbare feit bepaalt vervolgens hoe lang een verdachte op het politiebureau kan worden vastgehouden.

De politie mag de verdachte maximaal negen uur vasthouden voor bij voorlopige hechtenis feiten en maximaal zes uur bij niet voorlopige hechtenis feiten. Dit onderzoek kan bestaan uit verhoren, het afnemen van vingerafdrukken of het achterhalen van de identiteit. De plaats waar de verdachte wordt aangehouden, is bijna nooit de plaats waar de verdachte ook wordt verhoord. Vaak vindt het verhoor plaats op het politiebureau. De verdachte is niet verplicht om mee te werken aan de verhoren. De verdachte kan zich telkens beroepen op het zwijgrecht. De afname van vingerafdrukken kan wel worden afgedwongen. Let op: de tijd tussen 00.00 middernacht en 09.00 uur 's ochtends wordt hierbij niet meegerekend. In de nachtelijke uren mag de verdachte overigens wel door de politie worden verhoord. In totaal kan de politie de verdachte dus maximaal achttien uur ophouden (negen uur ophoudduur plus de tijd tussen middernacht en negen uur in de ochtend) voor onderzoek. Deze uren gaan overigens pas in op het moment dat de hulpofficier van justitie heeft beslist over het verder onderzoek. De onderzoekstijd kan alleen worden verlengd voor verdachten van een feit waarvoor geen voorlopige hechtenis is toegestaan. Deze verlenging is alleen mogelijk wanneer de identiteit van de verdachte na de eerste termijn van zes uur (vijftien uur inclusief de tijd tussen middernacht en 09.00 uur 's ochtends) niet bekend is geworden.

Gaat het om een strafbaar feit waarvoor de maximumstraf minder is dan vier jaar, dan wordt de verdachte na zes uur vrijgelaten mits zijn identiteit is vastgesteld. Hij kan dan naar huis, maar zal zich later bij de rechter moeten verantwoorden. Daarom vraagt de politie soms nadrukkelijk om direct of de volgende ochtend aangifte te doen. Aan de hand van deze aangifte kan worden vastgesteld of de verdachte de waarheid heeft gesproken en of hij naar huis mag. Een verdachte zonder vaste woon- of verblijfplaats kan ook langer ingesloten blijven.

Langer dan zes cq. negen uur vasthouden

Na de eerste zes/negen uur is het mogelijk dat de hulpofficier van justitie vindt dat de verdachte langer moet worden vastgehouden. Als de officier van justitie daar toestemming voor geeft, kan de hulpofficier de verdachte drie dagen (en nachten) 'in verzekering stellen'.

De inverzekeringstelling kan daarna nog eens met drie dagen (en nachten) worden verlengd.

Sinds 1 januari 2015 is het mogelijk dat verdachten worden vastgehouden tot de zitting, met een maximum van 17 dagen en 15 uur na aanhouding. Het gaat daarbij om:

- openlijke geweldpleging (141sr), brandstichting (157sr), bedreiging (285sr), mishandeling (300 t/m 303sr) of vernieling (350sr);
- gepleegd op een voor het publiek toegankelijke plaats, dan wel gericht tegen een persoon met een publieke taak (personen die voor het publiek en in het algemeen belang een hulp- of dienstverlenende taak vervullen);
- waardoor maatschappelijke onrust is ontstaan.

Bij ernstige zaken, zoals zware mishandeling, doodslag of diefstal met geweld, kan de verdachte vervolgens nog langer worden vastgehouden. Dit mag de politie of de officier van justitie niet zelf bepalen, maar:

- de rechter-commissaris, een onderzoeksrechter, kan bepalen of de verdachte nog eens maximaal 14 dagen langer wordt vastgehouden;
- de raadkamer (meerdere rechters) kan vervolgens een periode van 30 dagen opleggen, eventueel gevolgd door een of twee verlengingen, tot een maximum van 90 dagen.

Na deze periode van voorarrest moet de rechtszaak begonnen zijn. Dat kan dus neerkomen op ruim drie maanden na het plegen van het strafbare feit.

In het schema staan de verschillende fasen vanaf de aanhouding tot de rechtszaak.

Fase	Periode
1a	Aanhouding tot maximaal zes uur. Tijd tussen 0.00 en 9.00 uur telt niet mee. Hierna in verzekering (langer vast) of in vrijheid. Staat de identiteit van de verdachte nog niet vast dan kan de onderzoekstijd worden verlengd.
1b	Aanhouding tot maximaal negen uur. Tijd tussen 0.00 en 9.00 uur telt niet mee. Hierna in verzekering (langer vast) of in vrijheid.
2	Inverzekeringstelling, tot maximaal drie dagen, eventueel met maximaal drie dagen te verlengen tot samen maximaal zes dagen.
3	De rechter-commissaris kan officieel maximaal 14 dagen opleggen. Hierna beslist de raadkamer of de verdachte langer vast moet blijven. Omdat de raadkamer op donderdag zitting heeft, wordt deze periode meestal beperkt tot 10 dagen, dan zit er altijd een donderdag in.
4	Eerste periode van 30 dagen gevangenhouding opgelegd door de raadkamer. De raadkamer kan ook direct de twee volgende periodes (5 en 6) opleggen.
5	Tweede periode van 30 dagen opgelegd door de Raadkamer.
6	Derde periode van 30 dagen opgelegd door de Raadkamer. Periode 3, 4 en 5 duren samen niet langer dan 90 dagen. Hierna moet de rechtszaak beginnen. De uiteindelijke rechtbank (rechters) neemt nu de beslissingen. De feitelijke behandeling van de zaak kan door omstandigheden nog worden verdaagd. Bijvoorbeeld omdat nog nader onderzoek nodig is.

7 De rechtszaak

Tijdens een rechtszaak zal de **officier van justitie**:

- de strafbare feiten noemen waar de verdachte zich volgens het OM aan heeft schuldig gemaakt;
- aangeven welke straf daar volgens het OM tegenover moet staan;
- de rechter vragen om de verdachte te straffen.

De **advocaat** van de verdediging zal:

- goed in de gaten houden dat de officier van justitie voldoet aan alle regels van de wet, zodat er dus geen sprake is van 'vormfouten';
- proberen de straf voor zijn cliënt zo laag mogelijk te houden.

De **rechters** kijken:

- of alles volgens de regels verloopt;
- of de verdachte schuldig is aan het strafbare feit waar hij van wordt verdacht;
- welke straf daar eventueel bij hoort.

Een **rechter-commissaris** is een rechter die onderzoek doet in een strafzaak voordat de rechtbank deze zaak behandelt. Vaak hoort de rechter-commissaris getuigen al voordat de rechtszaak begint. Daar is de advocaat van de verdachte bij aanwezig en soms ook de verdachte zelf.

De rechter zal de **getuige** altijd naar zijn naam en adres vragen. Hier kan de getuige of aangever dus niet anoniem blijven, maar wel weer domicilie kiezen. Door ook hier bijvoorbeeld het werkadres op te geven, in plaats van het huisadres.

De opstelling in de rechtszaal, is van achterin de zaal gezien, altijd als volgt:

- midden- of linksvoor wordt de getuige of aangever gehoord;
- op enkele meters afstand daarvan zitten de advocaat en de **verdachte**. Zij zitten naast elkaar, rechtsvoor in de rechtszaal.

Veel mensen vinden dit niet prettig. Voor de beveiliging zijn, daar heel dichtbij, altijd **parketwachters** in de zaal aanwezig.

8 Schade verhalen

Er zijn twee mogelijkheden om de schade op de veroorzaker/dader te verhalen: straf- rechtelijk of civielrechtelijk.

Strafrechtelijk verhalen: 'voegen in het strafproces'

Is de directe schade door het strafbare feit eenvoudig vast te stellen, dan is het mogelijk de schade tijdens de strafzaak te verhalen. Dit heet 'voegen in het strafproces'. Als de aangever/benadeelde partij dit wil, kan hij of zij dit al melden tijdens het aangifte doen bij de politie.

Enige tijd voor de strafzaak ontvangt de benadeelde partij bericht van de rechtbank en moeten enkele formulieren (voegingsformulier) worden ingevuld. Onder andere over de wijze van berekening van het schadebedrag. Deze werkwijze is alleen mogelijk wanneer er duidelijk sprake is van directe gevolgschade, anders accepteert de strafrechter het niet en moet u alsnog naar de civiele rechter. Het is raadzaam om alleen de kosten die ook daadwerkelijk in het strafproces kunnen worden verhaald, op de 'voeging' te zetten en de overige kosten civielrechtelijk te verhalen.

Voegingsformulier

Om de anonimiteit te bewaken, kunt u bij het invullen van de voegingsformulieren nog rekening houden met deze punten:

- naam: vul het unieke persoonsnummer (van de NN aangifte) in;
- adres, geboortedatum, rekeningnummer, etc.: vul de gegevens in van het de huisartsenorganisatie (geboortedatum blijft leeg);
- handtekening: is aan te raden, tenzij uit de handtekening de naam van het slachtoffer op te maken is;
- omschrijving en onderbouwing van de schade: let op dat u geen details noemt waarmee de persoonsgegevens te achterhalen zouden zijn;
- bijlagen: verwijder ook hier de persoonsgegevens.

Civielrechtelijk schade verhalen

Is de schade niet eenvoudig vast te stellen, dan mag de rechter de schade niet meenemen bij de strafrechtszaak. Die schade kan dan alleen worden verhaald tijdens een civiele rechtszaak. De verdachte zal zich hierbij laten vertegenwoordigen door een advocaat (procureur) die mogelijk de getuigen wil verhoren. Ook hier kan dan een confrontatie tussen verdachte en slachtoffer of getuige het gevolg zijn.

Ook het bedrag dat de strafrechter niet toewijst of niet kan toewijzen (bijvoorbeeld omdat de schade op het moment van de strafzaak nog niet bekend is), kan nog buitengerechtelijk of civielrechtelijk bij de veroorzaker/dader worden geclaimd. Deze mogelijkheid staat open voor:

- de medewerker die daadwerkelijk is mishandeld of bedreigd;
- het de huisartsenorganisatie dat bijvoorbeeld 'indirecte schade' heeft geleden door de mishandeling.

Indirecte schade

Onder indirecte schade valt bijvoorbeeld:

- netto doorbetaald loon bij arbeidsongeschiktheid van de medewerker;
- re-integratiekosten;
- kosten, gerelateerd aan het misdrijf, die de werkgever heeft vergoed aan de medewerker (bijvoorbeeld voor fysiotherapie);
- uren voor begeleiding van het slachtoffer;
- acties tegen de dader;
- out-of-pocket-kosten, enzovoort.

De eerste drie schadeposten zijn het meest gangbaar om te vorderen, van de laatste drie is succes onzeker.

Kosten

Maak vooraf een reële schatting van de (in)directe kosten en van de kosten om ze te verhalen. Bijvoorbeeld: een vernieling in een huisartsenpraktijk met een totale schade van 400 euro. Deze huisartsenpraktijk zal dan proberen de 400 euro op de veroorzaker te verhalen.

Wanneer deze echter zegt geen geld te hebben, of echt niet heeft, kan een deurwaarder worden ingeschakeld. Zijn de (incasso)kosten van de deurwaarder hoger, bijvoorbeeld 700 euro, dan lijkt het niet verstandig de deurwaarder deze opdracht te geven. De te maken kosten moeten immers in verhouding staan tot de totale kosten van een eventuele vordering. Echter, wanneer de huisartsenorganisatie deze schadeclaim toch doorzet, kan dat ook een belangrijk signaal zijn voor medewerkers en naar buiten: Mijn werkgever tolereert dit soort zaken niet.

In de praktijk is het meestal verstandig om voor een eventuele civiele procedure een deurwaarder in de arm te nemen. Vaak is een deurwaarder al voor andere zaken verbonden aan het ziekenhuis en is het mogelijk goede werk- en prijsafspraken te maken.

Bewijzen vastleggen

Goede registratie van de feiten en omstandigheden (het bewijs vastleggen) blijft belangrijk. Zo wordt gewaarborgd dat die bewijzen later in het proces beschikbaar zijn.

Voorbeeld: medewerker geslagen en materiële schade

In het volgende voorbeeld gaan we ervan uit dat een patiënt een medewerker van een huisartsenpraktijk (verpleegkundige of arts) heeft geslagen. De medewerker is niet het enige slachtoffer, er is ook schade ontstaan aan eigendommen van de praktijk. Dat maakt de praktijk ook tot een benadeelde partij (materieel slachtoffer).

Schade verhalen binnen het strafproces

Het feit dat de veroorzaker/dader een medewerker van de praktijk heeft geslagen en daarvoor, na aangifte bij de politie, wordt gestraft, is geregeld in het Wetboek van Strafrecht. De rechter legt een geldende straf op wanneer het OM de verdachte heeft gedagvaard en de rechter het feit bewezen acht. Hiervoor is altijd aangifte bij de politie nodig.

Degene die rechtstreeks schade lijdt door een strafbaar feit, kan deze schade vorderen binnen het strafproces. Dit heet 'voegen als benadeelde partij in het strafproces'. De getroffen medewerker kan via de voeging zowel de materiële als de immateriële schade van de verdachte vorderen.

De schade die is ontstaan tijdens de mishandeling, bijvoorbeeld doordat een stoel is vernield en een ruit gesneuveld, is schade voor de praktijk. Naast de aangifte van de medewerker wegens mishandeling, doet de praktijk dan aangifte van vernieling. In deze aangifte kan de praktijk aangeven de schade te willen verhalen op de veroorzaker. Wordt de verdachte strafrechtelijk vervolgd voor de vernieling, dan kan de praktijk de schade vorderen die zij lijdt door de vernieling. Als de dader wordt veroordeeld voor de vernieling, dan zal de strafrechter ook uitspraak doen over de schade. Wordt de dader niet veroordeeld voor het betreffende vergrijp, dan zal de strafrechter ook de eis tot schadevergoeding niet toekennen.

In zo'n strafrechtszaak kan de strafrechter een civielrechtelijke claim behandelen zonder dat er sprake is van een maximumbedrag. Voorwaarde is dat de behandeling van de vordering geen onevenredige belasting in het strafgeding oplevert. Voorbeeld: de nieuwe, schadevrije auto van een medewerker staat op de parkeerplaats van het de huisartsenpost. De veroorzaker slaat met een grote hamer alle ruiten in en vele deuken in de auto. Meerdere getuigen hebben dit gezien en een reparatiebedrijf heeft de schade vastgesteld. In dit geval is de schade eenvoudig vast te stellen en de bewijsvoering is ook simpel, vanwege de getuigen. Ook al is de schade nu ruim 10.000 euro, de strafrechter kan de schadevergoeding direct toewijzen.

Is het bedrag van de claim niet eenvoudig vast te stellen en kost het in het strafproces onevenredig veel tijd om dit helder te krijgen, dan is een civielrechtelijke afhandeling nodig.

Voorbeeld immateriële schade

De rechtbank Maastricht heeft deze uitspraak gedaan bij schadeverhaal: ECLI:NL:RBLIM:2015:8349, Rechtbank Limburg, 03/700175-15. In deze uitspraak is immateriële schade toegewezen aan een vrouw die onder nummer aangifte heeft gedaan.

Schikking

De politie heeft ook de mogelijkheid om een schikking met de veroorzaker/dader aan te gaan (voornamelijk in 'boter bij de vis-zaken'). De veroorzaker/dader vergoedt de schade en bij een gering strafbaar feit komt het in de meeste gevallen niet tot strafvervolgning.

Komt het wel tot strafvervolgning dan vergoedt de veroorzaker/dader de schade al aan de slachtoffers voordat de strafzaak dient. Wanneer alle schade is betaald, kan die niet nogmaals via de strafrechter worden verhaald.

Het Openbaar Ministerie kan ook de dader via een OM-afdoening (transactie, taakstrafzitting Openbaar Ministerie (TOM) of strafbeschikking) in de gelegenheid stellen om, naast de schadevergoeding, een boete te betalen of een taak- of leerstraf uit te voeren. Betaalt de dader de schadevergoeding en daarnaast de boete of voert hij de taak- of leerstraf uit, dan zal het OM niet verder procederen.

Ook hieruit blijkt het belang van aangifte doen bij de politie.

Informatie en advies

Voor informatie en advies over het verhalen van schade kunt u terecht bij de juristen van Slachtofferhulp Nederland. Neem contact op via www.slachtofferhulp.nl. Zeker wanneer slachtoffer en veroorzaker elkaar in of buiten het werk weer tegenkomen, is goede communicatie over schadeverhaal en de bijbehorende stappen zeer wenselijk.

9 Richtlijnen en afspraken

Eenduidige landelijke afspraken (ELA)

Strafbare feiten gepleegd tegen mensen met een publieke taak, zoals ziekenhuismedewerkers, ambulancemedewerkers, politie, brandweer, en ook medewerkers in de huisartsenzorg, krijgen voorrang bij de politie en het Openbaar Ministerie. Op landelijk niveau zijn met de politie en het Openbaar Ministerie duidelijke afspraken gemaakt over het opnemen van de aangifte, doorlooptijd en strafeis. De uitgangspunten van die afspraken zijn:

- de politie reageert altijd bij verzoeken om assistentie in het geval van agressie en geweldszaken tegen medewerkers met een publieke taak;
- hoge prioriteit bij politie en OM voor opsporing en vervolging van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak;
- aandacht voor kwaliteit van het onderzoek en proces-verbaal;
- zoveel mogelijk lik-op-stukbeleid toepassen, (super)snelrecht of aanhouden en uitreiken (dagvaarding);
- schade zoveel mogelijk verhalen op de dader;
- jeugdigen zo nodig doorverwijzen naar bureau Halt;
- bij recidive bezien of gedrag-interveniërende maatregelen kunnen worden opgelegd (in beginsel niet in plaats van straffen, maar als aanvullende maatregel bij straffen);
- slachtoffers en werkgevers worden optimaal geïnformeerd over hun positie en mogelijkheden in het strafproces en over de strafrechtelijke afhandeling van de zaak, tenzij het slachtoffer aangeeft daar geen prijs op te stellen;
- actief communicatiebeleid.

Het vervolg van deze aanpak is ook een hogere straf voor de veroorzaker. De complete ELA is opgenomen als bijlage 4 bij deze handreiking.

Aangifte doen: vermeld code VPT

Voor aangiften van geweld tegen medewerkers in de publieke sector is afgesproken dat de politiemedewerker aan de aangifte de code VPT toekent. Dat gebeurt nog niet altijd. Ook medewerkers in de huisartsenzorg die te maken krijgen met agressie en geweld met een directe relatie tot hun werk, vallen binnen de Veilige Publieke Taak (VPT). Het is essentieel om daar bij de aangifte aandacht aan te besteden.

Aandacht bij aangifte

Het blijkt dat lang niet alle politiemedewerkers de landelijke afspraken kennen of weten hoe ze ermee om moeten gaan. Dat is een verantwoordelijkheid van de politie. Het is echter (ook) in het belang van de huisartsenzorg en hun medewerkers zelf om de ELA-afspraken te volgen. Wat betekent dat voor u als medewerker?

U kunt de VPT-code bij de politie actief onder de aandacht brengen. Geef bijvoorbeeld aan dat deze code opgenomen moet worden in het aangifteschermbord:

- op de tweede pagina (waar ook de gegevens over de dag, datum en tijd van het incident worden ingevoerd);
- direct na het vermelden van het soort misdrijf (bijvoorbeeld eenvoudige mishandeling);
- projectcode: VPT;
- beschrijving: geweld medewerker publieke sector. (zie volgende pagina)

Voorbeeld van het aangiftescherf van de politie:

HOOFDMENU

- Primair proces
- Waliteitscontrole
- Acteurs
- Arrestanten
- pol Almanak
- Standaardinstellingen

Achternaam, voorletter(s) [spatie] voorvoegsel(s)

Nr: 2012132725 - 1 Titel: VPT HKS: . . .

Incident/actie: F530 BEDREIGING Status / Ind.opl. I / N

Poging tot: N Bevat onverdachte pers. N

Projectcode: VPT GEWELD MEDEW.PUBL.SECTOR

Referentie: [redacted]

Periode van: 30/11/2012 (VR) tot [redacted]

Pand: [redacted]

Soort/type loc.: [redacted] ( )

Postcode/Plaats: ALKMAAR (NL)

Naam/nummer: [redacted]

Gemeente/Werkgbd: ALKMAAR / [redacted]

Rol locatie: PLAATS VOORVAL

Referentie loc.: [redacted]

Infobulletin: [redacted]

Planstatus: [redacted]

Bewaar Nieuw Verwijder Zoekmodus Zoek

Waarden- en normendiscussie

Veel medewerkers in de huisartsenzorg hebben onderling al een waarden- en normendiscussie gevoerd. Daarbij is ter sprake gekomen wat een ieder wel of juist niet accepteert, als persoon, maar zeker als afdeling en soms als heel ziekenhuis.

Wanneer gezamenlijk is afgesproken in welke gevallen aangifte wordt gedaan bij de politie, is het belangrijk dat iedereen zich daar ook aan houdt. Dat maakt namelijk duidelijk dat bepaalde zaken niet meer worden getolereerd.

Bijlage 1

Vormen van agressief gedrag

Verbaal geweld	Strafbaar?	Wanneer?	Feiten?
Bedreigen of dreigbrief	Ja	Bij dreiging met: <ul style="list-style-type: none"> • openlijk geweld (geweld in de openbaarheid door twee personen of meer); • enig misdrijf waardoor de algemene veiligheid van personen en/of goederen of de verlening van diensten in gevaar kan komen; • verkrachting; • feitelijke aanranding van de eerbaarheid; • enig misdrijf tegen het leven gericht; • gijzeling; • zware mishandeling; • brandstichting; • terrorisme. 	Art 285 sr (bedreiging)
Beledigen	Ja	Bij belediging: <ul style="list-style-type: none"> • openbaar mondeling; • in geschrift/afbeelding; • in tegenwoordigheid van het slachtoffer mondeling of door feitelijkeheden. 	Art 266/267 sr (belediging)
Schelden of schreeuwen	Onder omstandigheden	Als het een belediging of bedreiging betreft	Art 266, 267 en 285 sr

Verbaal geweld	Strafbaar?	Wanneer?	Feiten?
Vernederen	Onder omstandigheden	Als het een belediging betreft	Artikelen 266, 267 Sr
Treiteren of pesten	Onder omstandigheden	Als het een belediging betreft of als het gedrag stalking-achtige vormen aanneemt: <ul style="list-style-type: none"> • gericht op de persoon van de werknemer; • dat diens persoonlijke levenssfeer stelselmatig beïnvloedt; • dat gedurende langere periode aanhoudt; • met het oogmerk om die werknemer bang te maken, iets van de werknemer gedaan te krijgen of die werknemer te beletten iets te doen. 	Artikelen 266, 267 Sr Artikel 285b Sr (belaging, stalking) Eventueel art 179 sr (ambtswang)
Dwingend gedrag	Onder omstandigheden	Indien het leidt tot dwang om een <u>ambtenaar</u> een ambtshandeling te laten uitvoeren of na te laten tegen niet-ambtenaren.	Art 179 sr Art 284 sr (dwang)
Chanteren	Onder omstandigheden	Indien het leidt tot dwang om een ambtshandeling uit te voeren of na te laten.	Art 179 sr (ambtswang) Art 317 sr (afpersing) Art 318 sr (afdreiging)

Fysiek geweld	Strafbaar?	Wanneer?	Feiten?
Duwen, trekken, vastgrijpen	Onder omstandigheden	Als het gedrag pijn of letsel teweegbrengt. Als het gebeurt om de aangever bang te maken.	Art 179 sr {ambtswang) Art 317 sr (afpersing) Art 318 sr (afdreiging)
Slaan	Ja	Als het pijn doet of letsel teweegbrengt.	Art 300 sr
Schoppen	Ja	Als het pijn doet of letsel teweegbrengt.	Art 300 sr
Spugen	Ja	Als gericht wordt gespuugd	Art 266, 267 sr
Verwonden	Ja	Als het opzettelijk gebeurt	Art 300 sr
Fysiek hinderen (bijv. de weg versperren)	Onder omstandigheden	Als het verzet betreft tegen een (actieve) ambtsverrichting (weerspanning). Als de persoon niet weggaat, ondanks vordering.	Art 180 sr (wederspanning) Evt de plaatselijke verordeningen Art 138 sr (lokaal/ huisvredebreuk
Gooien met voorwerpen (bijvoorbeeld meubilair of stenen)	Onder omstandigheden	Indien gericht tegen slachtoffer, evt. bedreiging of poging tot zware mishandeling/doodslag. Als door het gooien een ambtsverrichting wordt afgedwongen, kan dit ambtswang opleveren. Indien sprake is van verstoring van de openbare orde, evt. openlijk geweld. Als de voorwerpen beschadigd raken, kan dit vernieling opleveren (benadeelde is de eigenaar).	Art 285 sr (bedreiging) Art 302, 287 jo 45 sr Art 179 sr Art 141 sr Art 350 sr (vernieling)

Fysiek geweld	Strafbaar?	Wanneer?	Feiten?
Voorwerpen vernielen	Ja	Gewone voorwerpen of aan: - water-, gas- of rioolwerken, of iets dergelijks; - elektriciteitswerken; - telecommunicatiewerken; - werken voor het openbaar verkeer of luchtverkeer; - een gebouw. Bij brandstichting.	Art 350 sr Art 161 Sr Art 161 bis ev Art 157-159 sr Art 161 quinies ev Art 162-163, 166-169 sr Art 170-171 sr
Stalken	Ja	Indien het wederrechtelijk en stelselmatig gebeurt en de persoonlijke levenssfeer in het geding is.	Art 285 b sr
Verkrachting	Ja		Art 242 sr

Overig	Strafbaar?	Wanneer?	Feiten?
Diefstal	Ja		Art 310 sr ev
Roofoverval	Ja		Art 312 sr ev
Bommelding	Ja		Art 142a lid 2
Seksuele chantage	Onder omstandigheden	Indien bedreigend, met bijv. verkrachting; bij verkrachting; bij ontuchtige handelingen.	Art 285 sr Art 242 sr Art 246 sr
Aanranding, betasting, knijpen en dergelijke	Ja	Als het ontuchtige handelingen betreft.	Art 246 sr
Discriminatie naar sekse	Ja	Indien beledigend.	Art 266/267 sr
Discriminatie naar huidskleur	Ja	Indien beledigend.	Art 137c Sr
Discriminatie naar geloofsovertuiging	Ja	Indien beledigend.	Art 137c Sr Evt: art 147 sr
Discriminatie naar seksuele geaardheid of voorkeur	Ja	Indien beledigend.	Art 137c Sr
Discriminatie naar leeftijd	Onder omstandigheden	Indien beledigend.	Art 266/267 sr

Bijlage 2

Werkinstructie werkgever en werknemer bij aangifte/melding

Agressie en geweld tegen medewerkers met een publieke taak*

Werkinstructie werkgever en werknemer bij aangifte/melding

* Publieke taak

Onder de publieke taak vallen medewerkers van diverse organisaties in diverse sectoren die in dienst van of namens de overheid taken uitvoeren:

- Veiligheid/Justitie: bijvoorbeeld medewerkers van politie, brandweer, GHOR, DJI, arbeidsinspecteurs, private beveiligers (als zij taken voor de overheid uitvoeren).
- Zorg: bijvoorbeeld ambulancepersoneel, ziekenhuispersoneel, medewerkers GGZ, medewerkers Jeugdzorg.
- Onderwijs: bijvoorbeeld leerkrachten, (con)rectoren, conciërges.
- Openbaar Vervoer/Infrastructuur: bijvoorbeeld buschauffeurs, trein- en tramconducteurs.
- Openbaar Bestuur: bijvoorbeeld politici, medewerkers van de gemeente, stadswachten, parkeerwachten, toezicht-houders, belastinginspecteurs, belastingdeurwaarders, boswachters.
- Sociale zekerheid: bijvoorbeeld medewerkers van uitkeringsinstanties.
- Woningcorporaties: bijvoorbeeld baliemedewerkers.

Let op:

- Het gepleegde feit moet gericht zijn tegen de functie en/of de taak van het slachtoffer.
- Iedereen die kennis draagt van (het begaan van) een strafbaar feit mag aangifte doen, dus ook de werkgever.
- De politie moet deze aangifte opnemen en dient een aangifte publieke taak prioriteit te geven.
- Voorkom dat de privé-adresgegevens van het slachtoffer in het dossier terecht komen.

Stap 1

Het incident betreft:

- Een strafbaar feit.
- Geen strafbaar feit.
- Twijfel over strafbaarheid feit.

Stap 2
Stap 5
Stap 6

Stap 2

De aangever is:

- De werkgever die namens de werknemer (het slachtoffer) aangifte doet. **Stap 3**
- De werknemer (het slachtoffer) die zelf aangifte doet. **Stap 4**

Stap 3

De **werkgever** doet aangifte namens de werknemer (het slachtoffer).

Het is als werkgever verstandig om vooraf contact te hebben met de politie. Maak daarom kennis met een aanspreekpunt bij de politie (bijvoorbeeld uw wijk- of buurtagent of coördinator veilige publieke taak), bespreek de situatie bij uw organisatie en maak zo mogelijk vooraf afspraken over het doen van aangifte. Dit vergroot het onderlinge begrip bij het aangifteproces.

3a Verzamel alle informatie m.b.t. het incident. Politie, officier van justitie en rechter moeten zich een goed beeld kunnen vormen van wat er precies is gebeurd.

- Bij deze informatie gaat het om de 7 W's:
  - **Wie** kan in verband worden gebracht met het misdrijf (aangever, slachtoffer, getuige, verdachte)?
  - **Wat** is er precies gebeurd?
  - **Waar** is het misdrijf gepleegd en waar zijn eventuele sporen achtergebleven?
  - **Waarnee** is het misdrijf gepleegd (welke voorwerpen/middelen zijn gebruikt)?
  - Op **welke wijze** heeft het misdrijf plaatsgevonden?
  - **Wanneer** heeft het misdrijf plaatsgevonden en wanneer hebben andere relevante feiten plaatsgevonden?
  - **Waarom** is het misdrijf gepleegd?
- Denk ook aan andere informatie zoals foto's (van de situatie, personen, verwondingen), camerabeelden, de verklaring van een arts of van een getuige.

3b Maak een afspraak voor het doen van aangifte. Dit kan via het algemene nummer van de politie: 0900-8844. Is er sprake van een ernstig incident, dan is het van belang om zo spoedig mogelijk aangifte te doen. Overleg dit met de politie.

Voor meer informatie over de ondersteuning die Slachtofferhulp Nederland kan bieden, kunt u terecht op www.slachtofferhulp.nl.

3c Wijs de politie erop dat het gaat om de uitoefening van een publieke taak.

Met de politie en het Openbaar Ministerie (OM) zijn afspraken gemaakt over de afhandeling van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak. Zo wordt er hoge prioriteit gegeven aan de opsporing en vervolging van daders. Ook worden er hogere straffen geëist. Het is dus van belang dat de politie weet dat u een publieke taak uitoefent.

3h Informeer uw werknemer over:

- Dat hij door de politie of door de rechter kan worden gehoord als getuige. De oproeping gaat altijd via het adres van uw organisatie (in verband met domiciliekeuze, zie 3e).
- Het mogelijke verloop van het strafproces tot en met de zitting.

Het is aan te raden om voor het vormgeven van uw agressie- en geweldsbeleid gebruik te maken van de *Handreiking Agressie en Geweld* en van de brochure *Aangifte? Gewoon doen!*. Deze kunt u aanvragen bij het programma Veilige Publieke Taak via: info@veiligepublieketaak.minbzk.nl.

3d Doe aangifte op basis van alle verzamelde informatie. Vertel de politie dat u als werkgever aangifte doet omdat het gepleegde feit is gericht tegen de functie en/of het werk van het slachtoffer.

Stap 4
De **werknemer** (het slachtoffer) doet zelf aangifte.

3e Doe aangifte onder opgave van het adres van uw organisatie (domiciliekeuze). U zult wel de naam van de werknemer moeten opgeven. Het OM en de rechter accepteren geen burgerservicenummer en in beginsel ook geen personeelsnummer in plaats van de naam van de werknemer.

4a Meld het voorval bij uw werkgever en geef aan dat u aangifte gaat doen.

4b Geef uw werkgever aan dat u aangifte gaat doen onder opgave van het adres van de organisatie (domiciliekeuze).

3f. Is er sprake van schade? Zorg ervoor dat de schade die al bekend is op het moment van het doen van aangifte, in de aangifte wordt opgenomen. Dit geldt zowel voor uw schade als die van uw werknemer. Voor het verhalen van de schade kunt u zich voegen in het strafproces. De politie kan u hierover informeren.

Bij domiciliekeuze geeft u de politie een ander adres dan uw woonadres op. Dat betekent dat uw adres niet in de processtukken komt te staan. Als u aangifte doet op uw eigen adres, is uw identiteit voor de dader gemakkelijk te achterhalen. Verdachte en diens raadsman immers hebben recht op alle processtukken. Uw naam komt wel in de processtukken te staan.

De Helpdesk VPT (binnenkort: expertisecentrum Veilige Publieke Taak) geeft advies en ondersteuning aan werkgevers met een publieke taak die schade lijden door agressie en geweld: www.helpdeskvpt.nl.

4c Vraag uw werkgever om ondersteuning bij het doen van aangifte en eventueel ook bij het begeleiden naar de zitting.

4d Verzamel alle informatie m.b.t. het incident. Politie, officier van justitie en rechter moeten zich een goed beeld kunnen vormen van wat er precies is gebeurd.

3g De politie zal u vertellen dat uw werknemer gebruik kan maken van slachtofferhulp. Het is uw werknemer aan te raden om hier op in te gaan.

• Bij deze informatie gaat het om de 7 W's:

- **Wie** kan in verband worden gebracht met het misdrijf (aangever, slachtoffer, getuige, verdachte)?
- **Wat** is er precies gebeurd?
- **Waar** is het misdrijf gepleegd en waar zijn eventuele sporen achtergebleven?
- **Waarmee** is het misdrijf gepleegd (welke voorwerpen/middelen zijn gebruikt)?
- **Op welke wijze** heeft het misdrijf plaatsgevonden?
- **Wanneer** heeft het misdrijf plaatsgevonden en wanneer hebben andere relevante feiten plaatsgevonden?
- **Waarom** is het misdrijf gepleegd?

• Denk ook aan andere informatie zoals foto's (van de situatie, personen, verwondingen), camerabeelden, de verklaring van een arts of van een getuige.

4j Vraag uw werkgever om ondersteuning bij het verhalen van schade en bij nazorg (bijvoorbeeld door de schade- en letselcoördinator in uw organisatie). U mag die ondersteuning verwachten.

4k De politie zal u vragen of u gebruik wilt maken van slachtofferhulp. Het is verstandig om hier op in te gaan.

Voor meer informatie over de ondersteuning die Slachtofferhulp Nederland kan bieden, kunt u terecht op www.slachtofferhulp.nl.

4l Spreek duidelijk met de politie af hoe u wordt geïnformeerd over de voortgang van een eventueel strafproces tot en met de zitting. Bijvoorbeeld wanneer en hoe u terugkoppeling krijgt.

4e Maak een afspraak voor het doen van aangifte. Dit kan via het algemene nummer van de politie: 0900-8844. Is er sprake van een ernstig incident, dan is het van belang om zo spoedig mogelijk aangifte te doen. Overleg dit met de politie.

Stap 5
Deze vorm van agressie is niet strafbaar; het betreft dan een melding en geen aangifte.

4f Wijs de politie erop dat het gaat om de uitoefening van een publieke taak.

5a **Werknemer**: meld deze vorm van agressie altijd bij uw werkgever.

Met de politie en het Openbaar Ministerie (OM) zijn afspraken gemaakt over de afhandeling van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak. Zo wordt er hoge prioriteit gegeven aan de opsporing en vervolging van daders. Ook worden er hogere straffen geëist. Het is dus van belang dat de politie weet dat u een publieke taak uitoefent.

5b **Werkgever**: zorg er voor dat u incidenten/meldingen binnen uw organisatie consequent en systematisch registreert en meld deze bij de politie.

Meldingen zijn belangrijk voor de dossiervorming. Het kan zijn dat een dader zich ook bij andere instanties heeft misdragen, of dat een dader zich bij uw organisatie al meerdere keren (niet strafbaar) heeft misdragen. Als werkgever kunt u met uw contactpersoon bij de politie overleggen waarvan en op welke manier u melding doet.

4g Doe aangifte op basis van alle verzamelde informatie. Kies domicilie op het adres van uw werkgever.

4h Besef dat u altijd nog opgeroepen kunt worden door de politie of door de rechter om uw verklaring toe te lichten. De oproeping gaat altijd via het adres van uw werkgever (zie 4b en 4g).

Stap 6
Er is twijfel over de strafbaarheid of er zijn andere redenen om te twijfelen aan het doen van aangifte.

4i Is er sprake van schade? Zorg ervoor dat de schade die al bekend is op het moment van het doen van aangifte, in de aangifte wordt opgenomen. Voor het verhalen van de schade kunt u zich voegen in het strafproces. De politie kan u hierover informeren.

6a Overleg met de politie hoe te handelen.

6b U kunt de politie ook vragen zodig navraag te doen bij de (hulp)officier van justitie.

Blijkt het na overleg met de politie een strafbaar feit te zijn?

- Ja. **Stap 2**
- Nee. **Stap 5**

Bijlage 3

Veilige Publieke Taak en (gedeeltelijke) anonimiteit in het strafproces

Veilige Publieke Taak en (gedeeltelijke) Anonimiteit in het Strafproces

Deze informatie is bedoeld voor werknemers met een publieke taak die te maken krijgen met agressie en geweld en voor hun werkgevers.

Wanneer een werknemer met een publieke taak (verder aangeduid als de werknemer) te maken krijgt met agressie en geweld, dient hij of zij dit altijd te melden bij zijn werkgever. Als het een strafbaar feit betreft, dan ligt het doen van aangifte bij de politie in de rede. Dit kan door de werknemer of werkgever gedaan worden. Aangifte door de werkgever heeft als voordeel dat de organisatie daarmee een signaal afgeeft aan de samenleving dat zij agressie en geweld tegen haar personeel onder geen beding tolereert. Bij het doen van aangifte is het belangrijk om bij de politie te melden dat het om een VPT-zaak (Veilige Publieke Taak) gaat in verband met prioritairere behandeling, ongeacht of de werknemer of de werkgever aangifte doet. Hierover zijn tussen politie en Openbaar Ministerie de Eenduidige Landelijke Afspraken (ELA) gemaakt. Deze zijn terug te vinden op www.rijksoverheid.nl en www.evpn.nl.

Als de werkgever aangifte doet, legt de werknemer een (slachtoffer) verklaring af die onderdeel uitmaakt van de aangifte van de werkgever.

In sommige gevallen kan de werknemer bijzondere redenen hebben om alleen aangifte van agressie en geweld te willen doen (of als slachtoffer/getuige een verklaring te willen afleggen) als zijn of haar identiteit of persoonlijke gegevens niet bekend worden bij de verdachte(n). Bijvoorbeeld vrees voor represailles of voor ernstige overlast of belemmering in de uitoefening van zijn beroep. In zo'n geval kan bezien worden of gebruik gemaakt kan worden van de mogelijkheid om (deels) anoniem aangifte te doen, dan wel (deels) anoniem een verklaring af te leggen.

Voor de bewijsvoering in een strafzaak is het overigens altijd van belang dat er toetsbare aangiftes en verklaringen aanwezig zijn. Aangiftes en verklaringen op naam voldoen hier eerder aan dan anonieme aangiftes en verklaringen. Daarom heeft aangifte op naam in de praktijk altijd de voorkeur, ook in VPT-zaken.

Een anonieme aangifte of verklaring moet in het strafproces ten goede komen aan de waarheidsvinding en mag niet afdoen aan het recht op een eerlijk proces van de verdachte(n). De politie zal daarom altijd eerst nagaan waardoor de wens van de werknemer om (deels) anoniem aangifte te doen, wordt ingegeven. Voor de politie is daarbij van groot belang om eerst duidelijk te krijgen of deze wens van de werknemer op gegronde redenen stoelt. Gelet op het bijzondere karakter van aangifte/verklaring onder nummer, zal de hulpofficier in een intakegesprek met de werknemer toetsen wat de (on)mogelijkheden zijn. Hij zal de werknemer wijzen op de grenzen van deze mogelijkheden en indien nodig meer passende alternatieven adviseren.

Aspecten die een rol kunnen spelen bij het beoordelen of de werknemer gegronde redenen heeft om te vrezen voor represailles, overlast of belemmering in de uitoefening van zijn beroep zijn:

- de aard en ernst van het delict
- aantal getuigen
- de eventuele relatie tussen werknemer en verdachte(n)
- de antecedenten van de verdachte (indien bekend)
- de omstandigheden in de privésfeer van de werknemer

In een aantal gevallen kan het door de situatie of de positie van de werknemer op voorhand al onmogelijk zijn om een bepaalde afscherming te bieden, bijvoorbeeld als de werknemer een bekende is van de verdachte. Daarnaast moet de verklaring voldoende aanknopingspunten bevatten voor het opsporingsonderzoek. Anonimiteit is dan ook niet in alle gevallen mogelijk.

Ook dient er rekening mee te worden gehouden dat de officier van justitie in het strafproces zelfstandig kan/mag oordelen of anonimiteit al dan niet wordt toegekend. Als de officier van justitie hierover positief oordeelt, is het ook nog mogelijk dat de rechter op de zitting gelast de anonimiteit op te heffen bijvoorbeeld omdat hij dat noodzakelijk acht voor de toetsing van de betrouwbaarheid van de verklaring van de werknemer.

Hieronder wordt nadere informatie gegeven over de mogelijkheden voor (deels) anonieme aangifte/verklaring door werknemer (zie A) of werkgever (zie B).

In alle genoemde mogelijkheden kan Slachtofferhulp Nederland u ondersteunen. U kunt zelf contact opnemen met Slachtofferhulp Nederland via 0900-0101 (09.00-17.00, lokaal tarief) of zij nemen contact met u op.

A: AANGIFTE DOOR DE WERKNEMER

I. Aangifte met domiciliekeuze (wel op naam maar met vermelding van een ander adres dan woonadres)

- Werknemer meldt bij de politie dat het om een VPT-zaak gaat
- Werknemer geeft voor- en achternaam op bij de aangifte
- Werknemer geeft bij de aangifte niet zijn eigen feitelijke adres op maar bijvoorbeeld die van zijn werkgever, van zijn advocaat of het slachtofferloket (domicilieadres)
- Naam en domicilieadres werknemer worden opgenomen in het proces-verbaal
- Feitelijke adres van de werknemer is bekend bij de politie
- Alle correspondentie gaat naar het opgegeven domicilieadres
- Nader verhoor van de werknemer door de politie kan nodig worden geacht en plaatsvinden.
- Proces-verbaal komt in de processtukken, de advocaat van de verdachte krijgt deze stukken
- Verdachte heeft beschikking over het proces-verbaal (en daarmee kennis van naam werknemer en het domicilieadres)
- Feitelijke adres werknemer blijft onbekend voor verdachte en diens advocaat
- Werknemer kan in het strafproces opgeroepen worden om bij de rechter-commissaris of op de zitting de aangifte toe te lichten
- Domiciliekeuze kan door de politie zelfstandig worden aangeboden
- Domiciliekeuze wordt door de politie aan werknemers met een publieke taak altijd aangeboden

II. Werknemer doet aangifte onder nummer (zonder vermelding naam, geboortedatum, adresgegevens)

- Werknemer meldt bij de politie dat het om een VPT-zaak gaat
- Werknemer verzoekt de politie om aangifte onder nummer op te nemen
- Hulpofficier heeft gesprek met werknemer en toetst of er betere alternatieven mogelijk zijn
- Hulpofficier van justitie geeft advies over verklaring onder nummer
  - In geval van negatief advies hulpofficier kan de werknemer toch beslissen om aangifte onder nummer te doen (Als het proces-verbaal bij de officier van justitie komt en de officier van justitie ziet geen mogelijkheid voor de afscherming van de identiteit van de werknemer, dan adviseert hij de werknemer de aangifte te doen met domiciliekeuze (naam bekend, adres onbekend). Indien de werknemer zijn anonimiteit niet wenst op te geven is het aan de officier van justitie om te beslissen of de zaak verder wordt doorgezet.)
  - In geval van positief advies hulpofficier neemt de politie de aangifte onder nummer op
- Politie draagt zorg voor de toekenning van een uniek nummer aan de werknemer

- Identiteit en feitelijke adres van de werknemer is bekend bij de politie (het Slachtofferloket)
- Alle correspondentie gaat via het Slachtofferloket naar het door de werknemer opgegeven adres
- Alleen het nummer wordt vermeld in het proces-verbaal
- Nader verhoor van de werknemer door de politie kan nodig worden geacht en plaatsvinden
- Proces-verbaal komt in de processtukken, de advocaat van de verdachte krijgt deze stukken
- Identiteit en feitelijke adres werknemer worden niet bekend bij verdachte en diens advocaat, tenzij de rechter op de zitting gelast tot opheffing van de anonimiteit van de werknemer
- Werknemer kan in het strafproces opgeroepen worden om bij de rechter-commissaris of op de zitting de aangifte toe te lichten
- Afscherming identiteit kan daarbij een mogelijkheid zijn via videoconferentie, vermommen stem/haard/etc, maar het is aan de rechter om dit toe te staan (kan niet worden afgedwongen)
- Mogelijkheid dat rechter op de zitting gelast tot opheffing van de anonimiteit van de werknemer bestaat

III. Beperk anonimiteit aangifte doen (wettelijke mogelijkheid, art. 190 lid 3 Sv)

- Werknemer meldt bij de politie dat het om een VPT-zaak gaat
- Werknemer vraagt de politie om vergerende bescherming dan domiciliekeuze en aangifte onder nummer
- Rechter-commissaris beslist hierover (niet de politie of officier van justitie)
- Officier van justitie vraagt dit aan (gebeurt dit niet, dan kan de werknemer dit zelf aanvragen bij de rechter-commissaris)
- Rechter-commissaris weegt af de vrees voor represailles, overlast en/of belemmering in de uitoefening van zijn beroep terecht is
- Rechter-commissaris kent de anonimiteit niet toe:
  - Rechter-commissaris neemt daar een schriftelijk besluit over
  - Werknemer kan hiertegen in bezwaar
- Rechter-commissaris kent de anonimiteit toe: gegevens die herleidbaar zijn tot de werknemer komen niet in processtukken (geen naam, geen adres)
- Nader verhoor van de werknemer door de politie kan nodig worden geacht en plaatsvinden
- Ook is het mogelijk dat de werknemer opgeroepen wordt om de aangifte op de zitting toe te lichten
- Afscherming identiteit kan daarbij een mogelijkheid zijn via videoconferentie, vermommen stem/haard/etc, maar het is aan de rechter om dit toe te staan (kan niet worden afgedwongen)
- Mogelijkheid dat rechter op de zitting gelast tot opheffing van de anonimiteit van de werknemer bestaat
- NB: De wettelijke mogelijkheid om "beperk anonimiteit" aangifte te doen betreft een officiële status,

¹ Het Slachtofferloket is een door het ministerie van Veiligheid en Justitie geïnitieerd samenwerkingsverband tussen politie, Openbaar Ministerie en Slachtofferhulp Nederland. Om afscherming van de persoonsgegevens te waarborgen beheren zij, bij verhoor onder nummer, in opdracht van de politie en het Openbaar Ministerie, deze persoonsgegevens, dragen zorg voor de correspondentie richting de aangever en geven antwoord op vragen van de aangever over het verloop van diens zaak.

- die geboden wordt indien verdergaande bescherming (volledige afscherming van de identiteit) voor de veiligheid van de werknemer nodig is

B. AANGIFTE DOOR DE WERKGEVER

Naast de mogelijkheid voor de werknemer om zelf ((deels) anoniem) aangifte te doen bestaat er ook de mogelijkheid voor de werkgever om namens de werknemer aangifte te doen van de door hem of haar ondervonden agressie en geweld. In die gevallen doet de werkgever namens de werknemer de aangifte en overlegt daarbij een door de werknemer op schrift gestelde verklaring. Deze verklaring kan op naam of (deels) anoniem. De werkgever kan aangifte doen bij alle agressie- en geweldsdelicten.

I. Werkgever doet aangifte namens de werknemer, werknemer geeft in zijn verklaring naam en domicilieadres op (feitelijk adres werknemer blijft onbekend)

- Werkgever gaat naar de politie, meldt de politie dat het een VPT-zaak is en doet aangifte
- Werknemer hoeft niet mee om aangifte te doen
- Werkgever overlegt bij de aangifte een schriftelijke en ondertekende verklaring van de werknemer met een beschrijving van het voorval
- Schriftelijke verklaring bevat de voor- en achternaam van de werknemer
- Schriftelijke verklaring bevat geen adres van de werknemer; in plaats daarvan wordt het adres van de werkgever opgegeven (domicilieadres)
- Feitelijke adres van de werknemer is bekend bij de politie
- Nader verhoor van de werknemer door de politie zal plaatsvinden
- Voor- en achternaam van de werknemer zijn via processtukken door de verdachte en zijn/haar advocaat te achterhalen, maar het feitelijke adres van de werknemer is niet te achterhalen
- Werknemer kan in het strafproces opgeroepen worden om bij de rechter-commissaris of op de zitting de aangifte toe te lichten
- Werkgever kan aangifte doen bij alle agressie- en geweldsdelicten

II. Werkgever doet aangifte namens werknemer, werknemer legt verklaring af onder nummer

- Werkgever gaat naar de politie, meldt de politie dat het een VPT-zaak is en doet aangifte
- Werknemer hoeft niet mee om aangifte te doen
- Werkgever overlegt bij de aangifte een schriftelijke en ondertekende verklaring van de werknemer met een beschrijving van het voorval
- Schriftelijke verklaring bevat geen voor- en achternaam van de werknemer, maar bijvoorbeeld een personeelsnummer
- Schriftelijke verklaring bevat geen adres van de werknemer; in plaats daarvan wordt het adres van de werkgever opgegeven

(domicilieadres)

- Feitelijke adres van de werknemer is bekend bij de politie
- Nader verhoor van de werknemer door de politie zal plaatsvinden
- Hulpofficier heeft gesprek met werkgever en/of werknemer en toetst of er betere alternatieven mogelijk zijn
- Hulpofficier van justitie geeft advies over verklaring onder nummer:
  - negatief advies: werkgever beslist onafhankelijk van wat de politie wel/niet kan bieden, of hij aangifte met een verklaring van de werknemer onder nummer wil doen
  - positief advies: politie neemt aangifte op en accepteert de verklaring onder nummer van de werknemer
- Als het proces-verbaal bij de officier van justitie komt en de officier van justitie ziet geen mogelijkheid voor de afscherming van de identiteit van de werknemer, dan kan de werknemer de verklaring afleggen met domiciliekeuze (naam bekend, adres onbekend)
- Identiteit en feitelijke adres van de werknemer is bekend bij de politie (het Slachtofferloket)
- Alle correspondentie gaat via het Slachtofferloket naar het door de aangever opgegeven adres
- Werknemer kan in het strafproces opgeroepen worden om bij de rechter-commissaris of op de zitting de verklaring toe te lichten
- Afscherming identiteit kan daarbij een mogelijkheid zijn via videoconferentie, vermommen stem/haard/etc, maar het is aan de rechter om dit toe te staan (kan niet worden afgedwongen)
- Mogelijkheid dat rechter op de zitting gelast tot opheffing van de anonimiteit van de werknemer bestaat

Heeft u verdere vragen over de bovenstaande informatie? Dan kunt u contact opnemen met het Expertisecentrum Veilige Publieke Taak via www.evpt.nl

Deze factsheet is een uitgave van:
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011 | 2500 EA Den Haag
Turfmarkt 147 | 2511 DP Den Haag

B-19818 1307

Bijlage 4

Eenduidige landelijke afspraken (versie juli 2013) bij agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak

Inleiding

In het programma Veilige Publieke Taak van 18 oktober 2007¹ hebben de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie toegezegd eenduidige landelijke afspraken voor politie en openbaar ministerie te realiseren. Bij de totstandkoming van deze afspraken zijn de lokale afspraken tussen politie en openbaar ministerie ten aanzien van de aanpak van geweld tegen politieambtenaren als vertrekpunt genomen.² Daarnaast zijn in deze afspraken de uitkomsten van een tweetal onderzoeken meegenomen, te weten: de evaluatie van de "Polarisrichtlijn" en "Bont en Blauw".³

Begripsomschrijving

Agressie en geweld

Onder agressie en geweld wordt verstaan lichamelijke en verbale geweldplegingen, belaging, intimidatie en bedreiging gepleegd in of door omstandigheden die verband houden met de uitvoering van de publieke taak (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met beschadiging van goederen).⁴ Onderlinge agressie en geweld tussen functionarissen met een publieke taak valt niet onder deze begripsomschrijving.

1 TK, vergaderjaar 2007-2008, 28 684, nr. 117.

2 Geweldsprotocollen geweld tegen politieambtenaren.

3 TK, vergaderjaar 2008-2009, 28 628 en 29 628, nr. 204.

4 Deze definitie is minder ruim dan de definitie die het openbaar ministerie hanteert in de strafvorderingsrichtlijn kwalificerende slachtoffers.

In deze landelijke afspraken gaat het om agressie en geweld die direct verband houdt met het uitvoeren van werkzaamheden in de sectoren openbaar bestuur, onderwijs, volksgezondheid, rechtsbedeling, veiligheid, sociale zekerheid en infrastructuur.

Publieke Taak

Publieke taken zijn overheidstaken⁵ én taken in het publieke belang die zijn ontleend aan de grondwettelijke opdracht tot overheidszorg⁶. Dit houdt in dat de taken door de overheid zelf kunnen worden uitgevoerd of in opdracht van deze overheid. Ook kan het gaan om private sectoren die in belangrijke mate zijn gereguleerd door de overheid (Openbaar Vervoer).

Functionarissen met een publieke taak zijn onder andere (politie)ambtenaren, ambulancepersoneel, brandweerpersoneel, onderwijzers, medewerkers van gemeentelijke diensten, stadswachten, OV-personeel maar ook functionarissen die ten behoeve van de uitvoering van die taken ondersteunende werkzaamheden verrichten, zoals receptionisten en facilitair dienstverleners. Een beveiliging in dienst van een particulier beveiligingsbedrijf die bijvoorbeeld een school beveiligt, valt ook onder de definitie. Ook vrijwilligers die activiteiten verrichten voor de publieke taak zoals gastvrouwen in ziekenhuizen worden in dat geval aangemerkt als functionarissen met een publieke taak.

5 De overheid heeft het monopolie op deze taken, te weten: defensie, politiezorg, rechtsbedeling en de munt.

6 Om vast te stellen of hiervan sprake is, worden de volgende criteria gehanteerd, waarbij sprake is van een publieke taak als één van de criteria van toepassing is:

- de overheid heeft het monopolie op de taak (monopolie)
- de uitvoering van de taak is een wettelijke verplichting (wettelijke taak)
- de taak wordt gereguleerd door de overheid (toezicht)
- de taak wordt geheel of grotendeels gefinancierd uit publieke gelden (financiering)
- er is overheidsverantwoordelijkheid ten aanzien van de bescherming van gebonden afnemers (leveringszekerheid, kwaliteit en betaalbaarheid) (universeel).

Probleemstelling

Functionarissen met een publieke taak worden in toenemende mate geconfronteerd met agressie en geweld. Dat is onacceptabel. De publieke taak is essentieel voor het functioneren van onze samenleving, omdat deze taak voor iedereen in gelijke omstandigheden beschikbaar en opeisbaar is. Voorbeelden van aantasting van deze taak zijn het afdwingen van een uitkering of het hinderen van hulpverlening door ambulance- of brandweerpersoneel waardoor die alleen nog mogelijk is onder begeleiding en bescherming van de politie. De gevolgen van agressie en geweld raken niet alleen de functionaris, maar brengen de adequate uitvoering van de publieke taak, zoals hulpverlening, toezicht en dienstverlening in gevaar. Dat maakt het extra ernstig omdat het gezag en de integriteit van de overheid wordt aangetast en daarmee het functioneren van de rechtsstaat.

Hiermee wordt niet gezegd dat geweld tegen gewone burgers als minder ernstig wordt ervaren. In alle gevallen past een adequate reactie op agressie en geweld. Juist voor de burger is het extra belangrijk dat zij in alle omstandigheden erop kunnen vertrouwen dat zij de bescherming, hulp en diensten ontvangen die zij van de overheid mogen verwachten. De samenleving is gebaat bij een goed functionerende overheid en publieke taak die tegen aantasting daarvan moet worden beschermd.

Functionarissen die zich met de uitvoering van deze taak bezighouden dienen dan ook extra tegen agressie en geweld te worden beschermd. Daarom zijn specifieke afspraken gemaakt over de afhandeling van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak door politie en openbaar ministerie.

Dit betekent ook dat functionarissen met een publieke taak zich ervan bewust moeten zijn dat zij uit hoofde van hun bijzondere positie een voorbeeldfunctie vervullen. Van hen mag worden verwacht dat zij professioneel, deskundig en met respect en begrip voor specifieke omstandigheden en daarmee optredende emoties, handelen.

Doel landelijke afspraken

Het doel van deze afspraken is een eenduidige, effectieve en snelle afhandeling van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak door politie en openbaar ministerie.

Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

- Hoge prioriteit aan de opsporing en vervolging van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak door politie en het openbaar ministerie;
- Er is aandacht voor de kwaliteit van onderzoeken en processen-verbaal;
- Lik op stuk wordt zo veel mogelijk toegepast, (super)snelrecht/ZSM
- Schade wordt zoveel mogelijk verhaald op de dader;
- Slachtoffers en de werkgever worden optimaal geïnformeerd over hun positie en mogelijkheden in het strafproces en de strafrechtelijke afhandeling van de zaak;
- Actief communicatiebeleid (uitdragen van successen) is onderdeel van deze aanpak.

Ketenafspraken politie en OM

- Er vindt eenduidige registratie plaats door politie en openbaar ministerie van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak.
- Er wordt bij de politie-eenheden en regioparketten een contactfunctionaris aangesteld die verantwoordelijk is voor de uitvoering van deze afspraken (kwaliteit, proces en communicatie).
- Er vindt monitoring van deze afspraken plaats op lokaal niveau waarbij tweemaal per jaar de voortgang wordt besproken tussen politie en OM.

Uitwerking landelijke afspraken

De uitgangspunten zijn vertaald in de volgende opsporings- en vervolgingsafspraken.

Opsporingsafspraken

De politie geeft hoge prioriteit aan de opsporing van verdachten van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak. Dit houdt in:

- Meldingen van agressie en/of geweld tegen functionarissen met een publieke taak krijgen directe opvolging.
- De politie reageert altijd bij verzoeken om assistentie in het geval van agressie en geweldszaken tegen medewerkers met een publieke taak.
- Indien een strafbaar feit is gepleegd en de verdachte daarbij direct bekend is, dienen altijd opsporingshandelingen te volgen (aanhouding, opmaken PV) conform de aanwijzing Opsporing.
- Agressie en geweldszaken tegen functionarissen met een publieke taak zijn geen bagatelzaken.
- Een aangifte van een strafbaar feit wordt altijd opgenomen. Bij twijfel over strafbaarheid van het feit wordt contact gelegd met het openbaar ministerie. Indien geen sprake is van een strafbaar feit wordt in verband met dossiervorming altijd een mutatie gemaakt.
- Er wordt in beginsel proces-verbaal opgemaakt en na voorafgaand overleg in het kader van Aanhouden en Uitreiken, ingestuurd naar het openbaar ministerie.
- De politie zorgt voor eenduidige registratie (landelijke code)⁷ en maakt afspraken met het openbaar ministerie op welke wijze het proces-verbaal ten behoeve van de herkenbaarheid (oormerken) bij het openbaar ministerie wordt aangeleverd.⁸

7 Hiervoor zullen in het bedrijfsprocessensysteem Basis Voorziening Handhaving (BVH) in 2010 de nodige aanpassingen worden gerealiseerd.

8 In het kader van het geweldsprotocol geweld tegen politieambtenaren hebben de korpsen afspraken gemaakt over de herkenbaarheid (oormerken) van het procesdossier.

- Als blijkt dat agressie en/of geweld tegen een functionaris met een publieke taak zich niet alleen beperkt tot de werkomgeving, maar zich ook uitstrekt tot de privésfeer dan wordt de aangever en/of werkgever geadviseerd over te nemen maatregelen. In eerste instantie is de werkgever verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen indien sprake is van werk gerelateerd geweld. In geval van ernstige bedreigingen (met geweld) waardoor een adequate en integere uitvoering van de publieke taak ernstig wordt belemmerd en/of onmogelijk wordt gemaakt, wordt gehandeld conform de aanwijzing beveiliging personen, objecten en diensten.

De politie zorgt voor een goede kwaliteit van onderzoek en processen-verbaal. Daarbij hoort een goede informatieanalyse en het muteren van meldingen ten behoeve van dossieropbouw. Door een transparante werkwijze kan deze kwaliteit worden getoetst en worden uitgedragen. Dit houdt in:

- Geweld tegen functionarissen met een publieke taak maakt deel uit van de structurele informatieanalyse bij de politie. De politie deelt deze analyse met relevante partners indien daartoe aanleiding is (bijvoorbeeld trends of toename geweld).
- Werkgevers met een publieke taak kunnen aangifte doen van agressie en geweld tegen hun werknemers. Het slachtoffer wordt in dat geval in beginsel als getuige gehoord.⁹
- Werkgevers die vaker te maken hebben met geweld tegen hun werknemers kunnen hierover (aangifte)afspraken maken met de politie.
- In beginsel wordt door de aangever of getuige domicilie gekozen op het werkadres. De politie informeert aangevers en/of getuigen over de mogelijkheden hieromtrent.

9 Een werkgever die aangifte doet van agressie en geweld tegen zijn werknemer geeft daarmee een krachtig signaal af dat dit gedrag tegen zijn werknemers én de publieke taak niet wordt geaccepteerd. Tevens neemt de werkgever hiermee de (exclusieve) verantwoordelijkheid voor de aangifte weg bij zijn werknemers en daarmee wellicht ook de vrees voor en het risico van represailles, Ministerie van Justitie en BZK, Anonimiteit in het Strafproces, juni 2008.

- Geweldszaken tegen functionarissen met een publieke taak worden in beginsel door de recherche behandeld.
- Relevante antecedenten (strafbare feiten en mutaties) worden in het proces-verbaal vermeld.
- Het proces-verbaal wordt in geval van schade en/of letsel voorzien van beeldmateriaal (kleuren- foto's en/of video opnames) de plaats / context van het delict en/of een medische verklaring.
- De politie neemt waarnemingen over alcohol en drugsgebruik (facilitators) die mogelijk van invloed zijn geweest op het gedrag van de verdachte op in het proces-verbaal.

Bij de opsporing en vervolging van deze zaken wordt zoveel mogelijk lik op stuk toegepast. Dit houdt in:

- Bij ernstige vormen van agressie en geweld wordt de verdachte niet eerder heengezonden dan nadat contact is opgenomen met het openbaar ministerie.
- Bij minder ernstige vormen van geweld wordt indien mogelijk de Aanhouden en Uitreiken procedure toegepast. Loopzaken worden zoveel mogelijk vermeden.

De politie informeert de benadeelde optimaal en ondersteunt het verhalen van de schade op de dader. Dit houdt in:

- De politie past schadebemiddeling/regeling toe conform de aanwijzing Slachtofferzorg.
- Indien na overleg met het openbaar ministerie (super)snelrecht wordt toegepast informeert de politie in verband met het korte tijdbestek de benadeelde over de voegingsmogelijkheid in het strafproces.

Vervolgingsafspraken

Het openbaar ministerie geeft hoge prioriteit aan de vervolging van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak. Daarbij wordt bovendien zoveel mogelijk lik op stuk toegepast. Dit houdt in:

- Bij agressie en/of geweld tegen functionarissen met een publieke taak vindt vervolging plaats, tenzij het opportuniteitsbeginsel om een ander besluit vraagt.
- De vervolgingsbeslissing wordt door het openbaar ministerie met voortvarendheid genomen.
- Bij ernstige vormen van geweld worden bewijsbare zaken door het openbaar ministerie gedagvaard voor de rechter tenzij het opportuniteitsbeginsel tot een andere beslissing noopt.
- Er wordt indien mogelijk voorlopige hechtenis gevorderd en/of de AU procedure gevolgd. Een en ander conform de menukaart snelrecht. Er wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met de voegingsmogelijkheid van het slachtoffer.
- Bij minder ernstige vormen van geweld wordt in beginsel de AU procedure toegepast. Loopzaken worden zoveel mogelijk vermeden.

Het openbaar ministerie zorgt voor een goede kwaliteit van de vervolging. Door een transparante werkwijze kan deze kwaliteit worden getoetst en worden uitgedragen. Dit houdt in:

- Het openbaar ministerie zorgt voor eenduidige registratie van deze zaken.
- Dossiers betreffende agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak worden ten behoeve van de herkenbaarheid geormerkt.
- Het openbaar ministerie vraagt indien nodig bij de Reclassering een adviesrapport aan waarin wordt gerapporteerd over de mogelijkheden tot daderhulpverlening en de noodzaak van bijzondere voorwaarden, conform de aanwijzing Huiselijk geweld ofwel de aanwijzing Bijzondere voorwaarden.
- De officier van justitie motiveert in het requisitoir dat conform de BOS Polarisrichtlijnen van het openbaar ministerie een zwaardere straf wordt geëist en motiveert eventuele afwijkingen van deze richtlijnen.
- Bij jeugdigen wordt zo nodig doorverwezen naar Bureau Halt. Daarbij worden de bestaande criteria voor Halt in acht genomen.
- Bij recidive wordt gezien of (erkende) gedrag interveniërende maatregelen kunnen worden opgelegd. Gedrag interveniërende maatregelen komen in

beginsel niet in plaats van straffen, maar als aanvullende maatregel bij straffen.

- Het openbaar ministerie registreert de gevorderde straf in GPS.

Het openbaar ministerie informeert de benadeelde optimaal en ondersteunt het verhalen van de schade op de dader. Dit houdt in:

- Het openbaar ministerie ondersteunt het slachtoffer bij het uitoefenen van zijn rechten, waaronder schadevergoeding. Dit alles conform de aanwijzing Slachtofferzorg. Het slachtoffer wordt op de hoogte gehouden van de strafzaak, tenzij het slachtoffer aangeeft daar geen prijs op te stellen.
- In geval van een OM-afdoening wordt bij schade in beginsel een voorwaarde opgelegd, te weten betaling van het schadebedrag.

Het voeren van een actief communicatiebeleid ten aanzien van deze zaken.

Dit houdt in:

- Het openbaar ministerie brengt in afstemming met de politie persberichten uit over veroordelingen van verdachten van agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak. Hierbij worden de beleidsuitgangspunten meegenomen in het persbericht.

Bijlage 5

Klacht '12 Sv-procedure' instellen

Het O.M. stelt geen vervolging in. Wat nu?

Het Openbaar Ministerie (verder O.M.) en niet de politie bepaalt welke strafbare feiten het voor de strafrechter wil brengen. Deze vervolgingsbeslissing wordt genomen door de officier van justitie (verder OvJ). De OvJ beoordeelt onder meer of het feit bewezen kan worden en of het algemeen belang gediend is bij vervolging. Vervolgens bepaalt de OvJ of de strafrechter zich over de zaak moet buigen.

De OvJ kan ook besluiten om de zaak niet te vervolgen of af te doen met een transactie of strafbeschikking. Indien belanghebbenden vinden dat de zaak voor de rechter moet worden gebracht kunnen zij een bijzondere klachtprocedure starten en de zaak rechtstreeks aan een Gerechtshof voorleggen. Deze klachtprocedure wordt ook wel de '12 Sv-procedure' genoemd omdat het is vastgelegd in de artikelen 12 en verder van het Wetboek van Strafvordering. Deze procedure is voor iedere belanghebbende zonder bijstand van een advocaat toegankelijk.

Hoe gaat dit in zijn werk?

De sepotbeslissing van de OvJ wordt schriftelijk aan de direct betrokkenen in een brief aangegeven. In deze brief wordt ook meteen aangegeven dat bezwaar middels deze '12 Sv-procedure' mogelijk is.

Wat moet er in de klacht staan en wie kan dit doen?

De klacht '12 Sv-procedure' kan alleen schriftelijk worden ingediend en hierin moeten de volgende zaken worden genoemd:

- Het nummer wat de OvJ of de politie aan de zaak heeft gegeven (staat in de aangifte bij de politie);
- Om welk strafbaar feit het gaat (staat in de aangifte bij de politie);
- Wie er vervolgt moet worden;
- Waarom u het niet eens bent met de beslissing van de OvJ;
- Indien mogelijk een kopie van de beslissing om niet te vervolgen van de OvJ;
- Uw handtekening.

U bent betrokkene / belanghebbende als u bijvoorbeeld slachtoffer of aangever bent. Niet als u meent in het algemeen belang te handelen en geen direct betrokkene bent, want dan kunt u geen klacht indienen. Onderaan deze bijlage treft u een voorbeeld brief.

Mogelijke redenen van bezwaar

Enkele redenen welke hebben kunnen leiden tot deze klacht '12 Sv-procedure' kunnen zijn (de lijst is niet onuitputtelijk maar het zijn voorbeelden waarvan er meerdere van toepassing kunnen zijn):

- De huisartsenorganisatie doet er als werkgever binnen de Veilige Publieke Taak, alles aan om agressie en geweld tegen medewerkers te voorkomen. Medewerkers krijgen trainingen ter voorkoming van geweld en trachten geweld te de-escaleren. Er zijn heel duidelijke huisregels en procedures afgesproken met de politie en het O.M. in de regio over het doen van aangifte. Dan past het niet dat de OvJ niet overgaat tot vervolging en de zaak seponereert
- Het geweldsincident had een grote negatieve impact op zowel de medewerkers als op de andere patiënten en bezoekers en de maatschappij.
- Het geweldsincident valt onder de Eenduidige Landelijke Afspraken welke zijn gemaakt en onder de term High Impact Crimes. Seponeren van de aangifte past niet binnen deze afspraken.
- Het geweldsincident zou volgens de BOS Polarisrichtlijn moeten leiden tot een zwaardere strafeis dan gemiddeld en dan past seponeren hier niet bij.
- Het geweldsincident staat haaks op de uitvoering van de publieke taak en de integere overheid en de hulpverlening, toezicht en dienstverlening.

Waar moet ik de klacht naartoe sturen?

Een klacht '12 Sv-procedure' dient u te sturen naar het Gerechtshof van het werkgebied waar de sepotbeslissing is genomen. Er zijn 4 Gerechtshoven in Nederland en hier staat het overzicht en de gebieden die zij bestrijken. Vermeld op de envelop: Klacht art. 12 Sv.

Wat gebeurt er met uw klacht '12 Sv-procedure'?

Wanneer direct belanghebbenden de zaak aan het Gerechtshof voorleggen, stelt het hof zich een aantal formele vragen: Is het Gerechtshof bevoegd? Is de klager ontvankelijk? Als al deze vragen met 'ja' worden beantwoord, behandelt het Gerechtshof de klacht '12 Sv-procedure' inhoudelijk. De advocaat-generaal vertegenwoordigt het O.M. in deze klacht '12 Sv-procedure'.

Nadat u de klacht heeft ingediend, verzamelt de advocaat-generaal op verzoek van het hof alle informatie over de zaak en brengt een schriftelijk verslag uit aan het hof. Dit betekent dat de advocaat-generaal contact opneemt met:

- de officier van justitie die de zaak heeft behandeld
- de politie om de actuele stand van die zaak op te vragen.

Eventueel kan de advocaat-generaal de politie opdragen om verder onderzoek te doen.

De advocaat-generaal geeft in het schriftelijk verslag een advies over of het feit vervolgd moet worden of niet. Het Gerechtshof betreft bij zijn beslissing de technische aspecten van de zaak (zoals de bewijsbaarheid) en het algemeen belang bij het wel of niet vervolgen.

Naar aanleiding van het schriftelijke verslag van de advocaat-generaal bepaalt het hof of het nodig is u te horen. Bij klachten die zogenaamd 'kennelijk niet-ontvankelijk' of 'kennelijk ongegrond' zijn, hoeft u niet gehoord te worden. Het hof beslist dan zonder zitting dat een vervolging niet mogelijk is en wijst uw klacht af.

Kennelijk niet-ontvankelijk

Kennelijk niet-ontvankelijk is bijvoorbeeld een klacht waarbij:

- vaststaat dat deze niet binnen een bepaalde termijn is gedaan (bijvoorbeeld als het feit al is verjaard)
- de beklagde al voor het betreffende feit is of wordt vervolgd
- diegene waarvan de vervolging wordt gewenst inmiddels is overleden

Kennelijk ongegrond

Kennelijk ongegrond is bijvoorbeeld een klacht waarbij het gaat over een feit waarvoor al iemand anders is veroordeeld.

In alle andere gevallen is er wel een zitting. U ontvangt een oproep om uw klacht tijdens een zitting mondeling toe te lichten. In de oproep staat wanneer (datum) en waar (locatie) de zitting plaatsvindt. Bij de oproep ontvangt u ook een kopie van het verslag met daarin het advies van de advocaat-generaal.

De zaak wordt tijdens een zitting door de raadkamer (1 of 3 raadsheren) behandeld. U bent niet verplicht om naar de zitting te komen. Komt u wel, dan kunt u uitleggen waarom u het niet eens bent met de beslissing van de OvJ om niet tot (verdere) vervolging over te gaan. Ook kunt u toelichten waarom u vindt dat dit wel zou moeten. U kunt iemand schriftelijk machtigen om namens u het woord te voeren. Het hof kan besluiten om ook de beklagde (veroorzaker) te horen. Dat gebeurt meestal niet tijdens dezelfde zitting. De beklagde is niet verplicht te verschijnen. In principe behandelt de raadkamer uw klacht tijdens een zitting achter gesloten deuren. Dit houdt in dat alleen u als klager, eventuele gemachtigden/advocaten en de advocaat-generaal aanwezig mogen zijn.

Uitspraak Gerechtshof

Het hof hoeft het advies van de advocaat-generaal niet te volgen. Wat eventueel door u als klager of door de beklaagde wordt verteld, kan voor het hof een reden zijn om anders te beslissen.

Als de klager in zijn gelijk wordt gesteld, betekent dat niet meer en niet minder dan dat het hof reden ziet om de zaak alsnog aan de rechter voor te leggen. Het betekent niet dat de zaak tot een veroordeling zal leiden. Daar beslist de rechtbank over. Het Gerechtshof beoordeelt slechts of er punten zijn die door een strafrechter onderzocht moeten worden. De OvJ krijgt de opdracht om de strafzaak nader te onderzoeken of het strafbare feit te vervolgen. Dit betekent dat de OvJ de zaak aan de rechtbank voor moet leggen.

De OvJ zal de zaak aanbrengen bij de rechtbank. Die gaat dan onderzoeken of er sprake is van een bewijsbaar strafbaar feit en een strafbare dader en zal de veroorzaker daarna veroordelen tot een straf of vrijspreken.

Wijst het hof de klacht af, dan is dat het einde van de zaak. Tegen de beslissing van het Gerechtshof is geen hoger beroep of cassatie mogelijk.

1e filmpje met uitleg

<http://artikel12procedure.nl>

2e filmpje met uitleg

https://www.rechtspraak.nl/Uw-Situatie/Onderwerpen/Rechtsgebieden/Strafrecht/Procedures/Paginas/Klacht-niet-vervolgen-strafbaar-feit.aspx#item_ctl00_ctl50_g_31a025a8_a905_4cd4_9a7f_21bbf5881456

Stichting Sociaal Fonds
Huisartsenzorg